

ຂ່າວໃບລານ

ໂຄງການປົກປັກຮັກສາຫນັງສືໃບລານລາວ-ການຮ່ວມມື ລາວ-ເຢຍລະມັນ ປີທີ 1 ສະບັບທີ 2* ທັນວາ 1993
 PRESERVATION OF LAO MANUSCRIPT PROGRAMME LAO-GERMANY CO-OPERATION

ການເຄື່ອນໄຫວຂອງໂຄງການ

ໃນ ຕົ້ນເດືອນ ກໍລະກົດ 1993 ຫນ່ວຍສຳຫລວດ ແລະ ປົກປັກຮັກສາຫນັງສືໃບລານ ກັບລົງມາແຕ່ ເຄື່ອນໄຫວຢູ່ເມືອງວັງວຽງ ແລະ ເມືອງເຜືອງ ແລ້ວ ກໍລົງດຳເນີນວຽກຕໍ່ຢູ່ເຂດເມືອງທຸລະຄົມ ໂດຍ ເລີ່ມຕົ້ນ ຢູ່ວັດໂພນກອກ ບ້ານປາກກະຍູງ ເປັນວັດ ທຳອິດ.

ຊາວບ້ານ ປາກກະຍູງ ຄອງຄອຍ ການມາຮອດ ມາເຖິງຂອງຫນ່ວຍສຳຫລວດດ້ວຍຈິດໃຈຈິດຈໍ່ ອາຈານ ຊົມ ຫມໍ້ອັບຮິນຜູ້ມີຊື່ສຽງທັງເປັນປະທານແນວໂຮມ ບ້ານ ພ້ອມດ້ວຍເຖົ້າແກ່ອາວຸໂສ ໄດ້ໃຫ້ການຕ້ອນຮັບ ພວກເຮົາດ້ວຍຄວາມຮັກແພງອົບອຸ່ນແທ້ໆ. ຍາທ່ານ ເກີດ ເຈົ້າອາວາດວັດ, ຜູ້ແກ່ພັນສາ ແລະ ເປັນທີ່ສັດທາ ຂອງຊາວບ້ານ, ເຄີຍໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການ ສຳນະນາວຽກ ງານປົກປັກຮັກສາຫນັງສືໃບລານ ທີ່ແຂວງວຽງຈັນ ແຕ່

ເດືອນມີນາຕົ້ນປີພຸ້ນ, ພ້ອມດ້ວຍສຳຫລວດເດີນທາງມາ ຮອດ ກໍຕິກອງເຕົ້າໂຮມ ຊາວບ້ານອອກຕົນ ຍາດໂຍມ, ເຖົ້າແກ່ ເພື່ອຈັດພິທີເປີດຕູ້ຄຳພີ ທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍ ເອກະ ສານ ບູຮານ ນັບເປັນຮ້ອຍໆຜູກດ້ວຍ ຄວາມພູມໃຈຍິ່ງ.

ບ້ານປາກກະຍູງ ມີເອກະລັກ ຍິ່ງຢືນ ເຖິງຄວາມ ແກ່ງກ້າ ສາມາດ ແລະ ຄວາມມີນູນເຊື້ອ ວັດທະນະທຳ ອັນຈົບງາມ ບ້ານຫນຶ່ງ ໃນແຂວງວຽງຈັນ ຢູ່ສອງຢ່າງ ຄື : ເຈົ້າຕຳລາ ອັບຮິນ ແລະ ສີລະປະພ້ອມລາຍງ້າວ (ພ້ອມດາບ). ສອງຢ່າງນີ້ ຖືວ່າເປັນມຶງຂວັນຄູບ້ານ ຄູ່ເມືອງ ມາແລ້ວແຕ່ດົນ ແຕ່ນານ, ມັນເປັນຄວາມພາກ ພູມໃຈ ແລະ ເປັນກຽດຕິຄຸນ ຂອງບ້ານປາກກະຍູງ ມາ ໂດຍຕະຫລອດ.

ມີສະຫລຸບການສຳຫລວດ ທ່ານບຸນເຕັງ ວົງໄຊ ຮອງລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງຖະແຫລງຂ່າວ ແລະ ວັດທະ ນະທຳ, ນາງ ແອງເກີ ຜູ້ຕາງຫນ້າ ຈາກສະຖານທູດ ສ.ສ.ເຢຍລະມັນ ປະຈຳລາວ ກໍໄດ້ເດີນທາງໄປ ພົບ ປະໂອລົມ ກັບຊາວບ້ານ ກຽວກັບທິດທາງ ແລະ ນະໂຍບາຍ ຂອງລັດຖະບານ ເຮົາ ໃນການຝຶ້ນຟູ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ ມໍລະດົກ ອັນລ້ຳຄ່າຂອງເຮົາ ໄວ້ໃຫ້ ຫມັ້ນຄົງຖາວອນ.

☉ ເຄື່ອນເຂົ້າໄປຮອດເຂດເຫດສະບານ ເມືອງທຸລະ ຄົມ (ບ.ເກີນ) ທາງໂຄງການ ໄດ້ເລືອກເອົາບາງວັດ ທີ່

ເຊີນອ່ານ
ເພື່ອ ສຳພັນທະໂພຕີ
ສິນທະນາ ບັນຫາວັນນະກຳລາວ
ຫນອງລຳຈັນ ຫນອງລຳໃຈ
ຢາແຜ່ນບູຮານ

ເຫັນວ່າສໍາຄັນ, ເກົ້າແກ່ ແລະ ມີຫນັງສືໃບລານຢູ່ຫລາຍ ຄື : ວັດນ້ຳພະນາຍ, ວັດຫນື່ນຫນັ້ນ, ວັດ ຫນື່ນເຜັງ. ນອກຈາກ ສາມວັດນີ້ແລ້ວ ກໍຍັງມີວັດອື່ນໆ ອີກ ໃນຕົວເມືອງ, ແຕ່ບໍ່ມີຫນັງສືຫລາຍ ດັ່ງນັ້ນ ທາງຫນ່ວຍ ພວກເຮົາ ຈິ່ງ ພຽງແຕ່ ໃຫ້ຄໍາແນະນໍາ ດ້ານວິຊາການ ແກ່ ຊາວບ້ານ ເຖົ້າແກ່ ອາວຸໂສ ແລະ ພະສົງສາມະເນນ ແຕ່ລະວັດ ໃຫ້ຊ່ວຍກັນ ປົກປັກຮັກສາເອົາເອງ ໂດຍຖື ເອົາວັດ ທີ່ ທາງຫນ່ວຍ ໄດ້ເຮັດນັ້ນ ເປັນຕົວຢ່າງ.

ການປະຕິບັດງານຂອງຫນ່ວຍ ຢູ່ເຂດເມືອງ ທຸລະ ຄົນ ໄດ້ຮັບຄວາມສະດວກ ແລະ ຄວາມຮ່ວມມືຢ່າງ ໃກ້ ຊິດ ຈາກ ຍາທ່ານ ສົດ ເຈົ້າຄະນະເມືອງ ຝ່າຍສົງ, ສະຫາຍ ບຸນສີ ຈາກພະແນກໂຄສະນາຖະແຫລງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳເມືອງ. ນອກຈາກນີ້ ກໍຍັງມີອໍານາດ ການປົກຄອງແຕ່ລະບ້ານ, ພະສົງສໍາມະເນນ ແຕ່ລະ ວັດ, ເຖົ້າແກ່ອາວຸໂສ ແມ່ອອກແມ່ຕົ້ນ ທີ່ໄດ້ປະກອບ ສ່ວນ ຊ່ວຍວຽກຊ່ວຍງານ ຢ່າງເປັນ ຂະບວນຝັດ ຝື່ນ. ເມືອງ ທຸລະຄົນ ນີ້ ພວກເຮົາໄດ້ຫັນເອົາ ຂະບວນມະຫາ ຊົນ ເຂົ້າຮ່ວມວຽກງານ ໃນອັນຕອນ ຕ່າງໆ ຢ່າງໄດ້ ຮັບຜົນດີ ພະສົງ ແລະ ປະຊາຊົນ ໄດ້ສໍາພັດ ແລະ ເຂົ້າໃຈ

ວຽກງານ ປົກປັກຮັກສາ ດ້ວຍຕົນເອງ ການເຮັດວຽກ ໂຄສະນາ ປຸກລະດົມ ຂອງຫນ່ວຍ ມາຮອດໄລຍະນີ້ ປາກົດວ່າ ເຂັ້ມຂຸ້ນ ແລະ ກວ້າງຂວາງ ຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ທັງນີ້ກໍຍ້ອນພວກເຮົາ ໄດ້ມີ ການຖອດ ຖອນບົດຮຽນ ແລະ ແກ້ໄຂວິທີເຮັດວຽກຢ່າງເປັນປະຈຳ ການເຮັດ ວຽກ ວິຊາການ ກໍຖືວ່າ ວ່ອງໄວ ແລະ ຮັບປະກັນ ຂຶ້ນ ກວ່າເກົ່າ ບໍ່ວ່າທາງດ້ານປະລິມານ ກໍຄື ຄຸນນະພາບ, ການບັນທຶກຂໍ້ມູນ ແລະ ການຈັດ ຫມວດຫມູ່.

ເນື່ອງຈາກວ່າ ໃນເຂດເມືອງ ທຸລະຄົນ ມີຈໍານວນ ວັດ ແລະ ເອກະສານຫນ້າແຫນ້ນ ຫລາຍກວ່າ ບ່ອນອື່ນໆ ໃນແຂວງວຽງຈັນ ດັ່ງນັ້ນ ການປະຕິບັດງານ ຂອງ ຫນ່ວຍ ຈິ່ງຕ້ອງໄດ້ເລັ່ງລັດ ເຜືອເຮັດສໍາເລັດ ຕາມແຜນ ການ ແຕ່ໃນນັ້ນ ມັນກໍຂຶ້ນກັບ ສະພາບຂອງເອກະສານ ທີ່ພົບເຫັນ ໃນແຕ່ລະວັດ ແຕ່ລະບ້ານ. ບາງວັດ ມີຫນັງສື ຫລາຍ ທັງ ຢູ່ໃນສະພາບແຕກມັດ ແຕກຜູກ, ເປື້ອນເບີ ການເຮັດວຽກກໍຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ ເວລາ ຫລາຍອັນແດ່ ແຕ່ ບາງວັດ ຫນັງສືສະອາດ ແລະ ເປັນລະບຽບດີ ການເຮັດ ວຽກ ກໍສະດວກ, ງ່າຍ ແລະ ວ່ອງ ໄວ.

☀ ຢູ່ວັດບ້ານບຸງພ້າວ (ວັດເຫນືອ) ພວກເຮົາ ມີ ຄວາມຫນັກໃຈ ແລະ ເສົ້າໃຈທີ່ສຸດ ຍ້ອນໄປເຫັນສະພາບ ຫນັງສື ທີ່ແຕກຊະ, ເປື້ອນ, ຂາດຫ້ຽນຈົນຫາຜູກດີໆ ເກືອບຊິບໍ່ມີເລີຍ. ວັດເອງ ກໍມັກຂາດ ເຈົ້າຫົວຈິວເນນ ບາງໄລຍະ ຊາວບ້ານ ເຖົ້າແກ່ ອາວຸໂສເອງ ກໍບໍ່ໄດ້ ເອົາໃຈໃສ່ດູແລ ແລະ ຫລົງລືນ ເຮັດໃຫ້ສະພາບ ຂອງ ຫນັງສືໃບລານ ທີ່ມີບໍ່ຫນ້ອຍຢູ່ໃນວັດ ຊໍາລຸດຊຸດ ໂຊມ ຢ່າງຫນ້າວິຕົກ. ເມື່ອຫນ່ວຍວິຊາການ ພວກເຮົາ ໄປຮອດທາງວັດ ແລະ ທາງບ້ານໄດ້ພ້ອມພຽງໃຈ ກັນລົງມາ ຊົດຊ່ວຍ ຫນ່ວຍຢ່າງ ເປັນຂະບວນຈິງຈັງ ເຫັນໄດ້ວ່າ ເຜີນກໍມີຄວາມຮັກ ແລະ ຫວງແຫນ ຫນັງສື

ຂອງເພິ່ນ ບໍ່ຫນ້ອຍ, ແຕ່ເມື່ອງຈາກວ່າ ຜ່ານມາ ຍັງ
ຂາດ ການປຸກລະດົມ, ຈັດຕັ້ງນຳພາເທົ່ານັ້ນຊຶ່ງ ດອກ
ຫນັງສືມີຫລາຍ ຜິດໃຊ້ ແຕ່ບ່າດໄດ້ຈັດທ້ອນຮີບໂຮມ
ເຂົ້າກັນ ເບິ່ງແລ້ວ ຫາເລື່ອງຊີວິດບຸກຄົນ ແລະ ເຕັມຜູກເຕັມ
ມັດບໍ່ຄ່ອຍມີເລີຍ.

☀ ສ່ວນຢູ່ວັດປ່າໄຜ່ ໄຊຍາລານ ບ້ານຫົວຫາດໄຊ
ນັ້ນ ການສຳຫລວດ ໄດ້ດຳເນີນໄປດ້ວຍ ບັນຍາກາດ ທີ່
ພິເສດແທ້ໆ. ຫນ່ວຍສຳຫລວດ ໄປຮອດວັດ ຫ່າມກາງ
ຂະບວນຮັບຕ້ອນຂອງພະສົງ ແລະ ຊາວບ້ານ ດ້ວຍການ
ນຳຫນ້າພາທາງ ຂອງ ຍາທ່ານ ບຸດດາ ເຈົ້າ ອາວາດ
ວັດ. ເພິ່ນມີຄວາມພູມໃຈ ແລະ ໄດ້ໃຫ້ ຄວາມ ສະດວກ
ທຸກຢ່າງ ແກ່ຫນ່ວຍສຳຫລວດ ບໍ່ວ່າ ທາງດ້ານ ວຽກ
ງານ, ກິນຢູ່ຜັກເຊົາຕ່າງໆ ຍາທ່ານ ບຸດດາ ໄດ້ ໃຫ້ຄວາມ
ສົນໃຈ ຕໍ່ວຽກງານ ການສຳຫລວດ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ
ຫນັງສືຂອງ ໂຄງການ ເປັນພິເສດ ແລະ ໄດ້ ຕິດຕາມ
ການເຄື່ອນໄຫວ ຂອງພວກເຮົາຕະຫລອດ ໄລຍະ
ທີ່ເຮັດວຽກ ຢູ່ເຂດເມືອງທຸລະຄົມ. ຈາກຄວາມ ສົນໃຈ
ກາຍມາເປັນຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ໃຫ້ຄວາມ ຮ່ວມມື
ຮ່ວມແຮງ ຮ່ວມໃຈຢ່າງຈິງຈັງ ແລະ ຈິງໃຈ. ຫນັງສື
ໃບລານທີ່ມີຢູ່ໃນວັດຂອງເພິ່ນ ໄດ້ເຊັດຖູ ອະນາໄມ
ຮຽບຮ້ອຍກ່ອນແລ້ວ ພຽງແຕ່ລໍຖ້າຫນ່ວຍ ໃນການ
ຈັດຫມວດຫມູ່, ບັນທຶກຂໍ້ມູນ, ໃສ່ປີ້, ມັດ ແລະ ໃສ່ຖົງ
ຜ້າ, ບໍ່ພໍເທົ່າໃດນີ້ ການສຳຫລວດ ຂອງພວກເຮົາ ກໍ່
ສຳເລັດເສັດສິ້ນ ຢ່າງໄດ້ຮັບຫມາກໄດ້ຮັບຜົນດີ.

☀ ວັດພູພະເມົາ ບ້ານນາບໍ່ ກໍ່ເປັນວັດຫນຶ່ງ ທີ່
ໂຄງການໄດ້ເລືອກເພິ່ນ ເພື່ອຊ່ວຍເຫລືອ ມັ່ນມັດອັດສີ
ຫນັງສືໃບລານ, ເປັນວັດທີ່ສ້າງຂຶ້ນໄດ້ປະມານ 20 ຫລື
30 ປີ ນີ້ເອງ. ຍ້າຍມາຈາກວັດເກົ່າໆ ຢູ່ກາງທີ່ງື່ນ
ອາຍຸເກົ່າແກ່ຫລາຍຮ້ອຍປີ. ວັດພູພະເມົາ ຕັ້ງຢູ່ບໍ່ໄກ

ຈາກຕີນພູເຂົາຄວາຍ, ມີບໍລິເວນກວ້າງຂວາງ, ຈົບ
ງາມ ສະຫວາດສະເຫວີຍດີ ຍາພໍພູ ອາຍຸ 70 ກວ່າປີ

ຢູ່ກັບ ເນນນ້ອຍສາມອົງ. ຫນັງສືຂອງວັດນີ້ ຢູ່ໃນ
ສະພາບທີ່ດີ, ເກັບມ້ຽນໃນຕູ້ແກ້ວຈົບງາມ ແລະ ມີ
ຫນັງສືສຳຄັນ ຢູ່ ຫລາຍຫມວດ ເປັນຕົ້ນວ່າ : ວັນນະ
ຄະດີ, ຊາດິກ, ກົດຫມາຍ ແລະ ຕຳລາຢາແຜນບູຮານ.

☀ ຍັງມີຢູ່ອີກຫລາຍໆວັດ ໃນຫມູ່ບ້ານ ຕາມເສັ້ນ
ທາງເລກທີ 10 ລຽບຕາມທົ່ງ ຕີນພູເຂົາຄວາຍ ເມືອງ
ທຸລະຄົມ ແຂວງວຽງຈັນ ທີ່ທາງຫນ່ວຍສຳຫລວດ
ບໍ່ໄດ້ສຳຫລວດ ເຊັ່ນ : ວັດບ້ານພະໂຄ, ໂພນຂາມ,
ນາຫມູ, ນາແຢ, ບ້ານວັດທາ ລາ... ມີບາງວັດ ກໍ່
ເກົ່າແກ່, ສ້າງມາຫລາຍຮ້ອຍປີ ແຕ່ ປະຈຸບັນ ບໍ່ມີ
ຫນັງສື ໃບລານພໍເທົ່າໃດເລີຍ. ຍ້ອນວ່າ ຜ່ານມາ ໄດ້
ມີການ ຕົກເຮື່ຍເສຍຫາຍໄປ ດ້ວຍຫລາຍໆ ສາເຫດ
ເປັນຕົ້ນ : ປວກກັດ, ຫມູກັດ, ຖືກຜົນ, ເປັນໂມະ ແລະ
ກຸດຫ້ຽນ ມີການຢືບຢືມເອົາໄປແຫ່ງອື່ນໆ. ບາງວັດ ກໍ່
ຮ້າງ, ບໍ່ມີເຈົ້າຫົວຈິວເນນຢູ່ນຳຫລາຍພ້າຫລ້າປີ ແລ້ວ.

☉ ໃນເຂດນີ້ ພວກເຮົາເລືອກເອົາ ວັດບ້ານນາແພງ ຊຶ່ງກໍ່ເປັນວັດໃຫຍ່ ມີຄວາມເກົ່າແກ່ຫລາຍຮ້ອຍປີ ຜູ້ອາວຸໂສ ປະຈຸບັນເປັນສາລະວັດ ປະຈຳບ້ານ ໄດ້ແກ່ ຈານຄູອຸ່ນ (ທ່ານຈານຄູອຸ່ນ), ເປັນໜຶ່ງໃນສິດ ຜູ້ໄດ້ ບວດຮຽນຂຽນອ່ານເລື່ອງຄຳຝິປາລີ (ສິນ, ມູນ) ຈາກ

ສຳນັກວັດທາດຫລວງໃຕ້ ເມື່ອ 40 ປີກ່ອນ. ດຽວນີ້ ຍັງຄົງເປັນຜູ້ຍືດໝັ້ນ ໃນສູດໃນຫັ້ມ ນຳພາຊາວບ້ານ ປະຕິບັດຄຳຊຸວັດວາ ສາສນາ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີ ອັນຈິບງາມ ນາໂດຍຕະຫລອດ, ເປັນທີ່ນັບໜ້າຖືຕາ ຂອງຊາວບ້ານ ນາແພງ ແລະ ບ້ານໃກ້ຄຽງ.

ນີ້ທຳອິດ ທີ່ໝ່ວຍສຳຫລວດ ເດີນທາງໄປຮອດ ບ້ານ, (ເວົ້າຄວາມຈິງ) ຊາວບ້ານໃຫ້ຄວາມສົນໃຈ ຫນ້ອຍ: ຄືຊື່ແມ່ນບໍ່ທັນເຂົ້າໃຈ ແລະ ຢ້ານວ່າພວກເຮົາ ຈະເຄົາຫນັງສືໜີໄປ. ມີຊາວບ້ານ ທະຍອຍກັນລົງມາ ຊ່ວຍເຊັດຕູຫນັງສືໃບລານ ເທື່ອລະຄົນສອງຄົນ, ການ ເຕົ້າໂຮມ ພົບປະໂອລົມ, ສົນທະນາພາສາ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ກໍ່ປາກົດວ່າ ສິຜິດໆ ແຕ່ດ້ວຍຄວາມພະຍາຍາມ ອະທິ ບາຍ ຊື່ເຫດຊື່ຜົນ ຂອງພວກເຮົາ, ສຸດທ້າຍເຂົາເຈົ້າກໍ່ ຄ່ອຍໆ ເຊື່ອມຊື່ມິດທາງວຽກງານ ຂອງໂຄງການ ເທື່ອລະກ້າວ, ມີຕໍ່ໆມາ ຊາວບ້ານໄດ້ພາກັນເຕົ້າໂຮມ

ຫລັງໄຫລກັນລົງມາວັດ ເພື່ອຊ່ວຍວຽກ ພວກເຮົາຢ່າງ ເປັນຂະບວນຝັດຝັນ. ກາງຄືນ ກໍ່ເຕົ້າໂຮມກັນມາ ທັງ ເຖົ້າແກ່, ບ່າວສາວ ແລະ ເດັກນ້ອຍ.

ພວກເຮົາໄດ້ໃຊ້ເວລາສຳລະສະສາງ ມ້ຽນມັດ ປັດຝຸ່ນ ຫນັງສືໃບລານ ທີ່ມີຢູ່ໃນວັດຫລາຍວັນ ສົມ ຄວນ. ທັງນີ້ກໍ່ຍ້ອນເອກະສານເກືອບເລີ່ງໜຶ່ງ ຢູ່ໃນສະພາບຊຳລຸດຊຸດໂຊມ, ແຕກມັດ ປະປົນກັນ, ແຕ່ ກໍ່ມີເອກະສານຈຳນວນຫລາຍ ທີ່ຍັງຢູ່ໃນ ສະພາບດີ ຄົບຊຸດ ຄົບເລື່ອງ ແລະ ສຳຄັນຫລາຍ ມີສຸດທ້າຍ ທັງ ຊາວບ້ານ ແລະ ຈານຄູອຸ່ນ ຕ່າງກໍ່ເວົ້າເປັນສຽງດຽວ ກັນວ່າ: "...ສາທຸ ຂໍໃຫ້ ມີກຸສົນ ຜົນບຸນຫລາຍໆ ຕັ້ງແຕ່ ເກີດເປັນຄົນມາ ຍັງບໍ່ທັນເສີຍ ໄດ້ພົບໄດ້ພໍ ເຫດການ ແນວນີ້ຈັກເທື່ອ..." ພວກເຮົາ ທຸກຄົນ ມີຄວາມພູມໃຈ ຢ່າງຍິ່ງ ທີ່ຊາວບ້ານເຂົ້າໃຈ ແລະ ເຫັນຄວາມສຳຄັນ ໃນການປົກປັກຮັກສາ ມູນນໍລະດົກ ເຫລົ່ານີ້. ເຂົາເຈົ້າ ຈະເປັນເຈົ້າການ ດ້ວຍຕົນເອງ ໃນ ການອະນຸລັກຮັກສາ ສືບຕໍ່ໄປ, ອັນນີ້ ພວກເຮົາ ມີ ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນທີ່ສຸດ.

☉ ຫມູ່ບ້ານ ສອກຫລົກແຫ່ງໜຶ່ງ ຂອງເມືອງ ທຸລະ ຄົນ, ທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ, ມີຊື່ສຽງ ແລະ ມີຄວາມ ເກົ່າແກ່ ສຳຄັນ ສົມຄວນກໍ່ຄືບ້ານ ຕານປ່ຽວ. ບ້ານນີ້ ຕັ້ງຢູ່ແຄມຮົ່ມ ມີບ້ານຕ່າງໆ ຢູ່ໃກ້ຄຽງ ເປັນຕົ້ນ : ແສນດິນ, ບ້ານຈຸ່ມ, ບ້ານແຈ້ງ, ຫາດສວນ. ການຕິດ ຕໍ່ ຄົນມະນາຄົນທາງນ້ຳ ແມ່ນສະດວກ ສະບາຍ. ແຕ່ ທາງບົກ ແມ່ນພົບຄວາມລຳບາກຫລາຍ ໂດຍສະເພາະ ໃນລະດູຝົນ, ຫ່າງໄກຈາກເສັ້ນທາງໃຫຍ່ ທີ່ສຳຄັນ ທັງ ສອງສາຍຄື ທາງເລກທີ 13 ແລະ ເລກທີ 15 (ທ່າ ງ່ອນ-ບ້ານເກີນ).

ໃນຍາມນີ້ ຊາວບ້ານຄາວຽກຫລາຍ ປະກອບກັບ ພະລິງໃນວັດ ມີບໍ່ຫລາຍ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ບັນຍາກາດ ໃນ

ການລົງເຮັດວຽກມີທຳອິດ ມີລັກສະນະງຽບງຽງ ແລະ ລ້ຽງເລງ, ມີຜ່ອກ ແລະ ແມ່ອອກ 4-5 ຄົນ ທີ່ນຳຈັງ ຫັນ ຊ່ວຍເຊັດກູ ຫນັງສືໃບລານ. ເມື່ອສະພາບ ເປັນຄື ແນວນັ້ນ ທາງຫນ່ວຍພວກເຮົາ ໄດ້ຕັດສິນໃຈ ເຕົ້າໂຮມ ເຂົານັກຮຽນຈາກໂຮງຮຽນມັດທະຍົມ ຈຳນວນ 60 ກວ່າຄົນ ເພື່ອມາຊ່ວຍອະນາໄມ ຫນັງສືໃບລານ, ປາກົດວ່າ ໄດ້ຮັບຜົນດີຫລາຍ. ສິ່ງສຳຄັນ ພວກເຮົາໄດ້ ເຮັດ ໃຫ້ນັກຮຽນເຫລົ່ານັ້ນ ເຂົ້າໃຈ ແລະ ໄດ້ສຳຜັດ ກັບ ເອກະສານບູຮານ ທີ່ມີຢູ່ໃນວັດບ້ານຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ, ແມ່ນພວກເຂົານັ້ນເອງ ທີ່ຈະກາຍເປັນ ຜູ້ສືບທອດ ບົວລະບັດ ຮັກສາສືບຕໍ່ໄປ ໃນພາຍຄັ້ງຫນ້າ.

ຍາພໍ່ບຸນຫລາຍ ເຈົ້າອາວາດວັດ ຍັງສືບຕໍ່ຂຽນ (ຈານ) ຫນັງສືໃບລານຢ່າງຈິງຈັງ ຫມົດມື້ ຫມົດວັນ ເປັນນັກເຫດສຽງດີ ໂດຍສະເພາະຖະຫນັດຫລາຍ ແມ່ນເຫດ "ຊຍສອຍ" (ຊຍຊະກະ - ບັນຫນຶ່ງໃນເລື່ອງ ເວດສັນຕຣະຊາດົກ), ຈານຊາ ສິ່ງທອງ - ສາລະວັດ ບ້ານ ກໍແມ່ນຜູ້ຫນຶ່ງທີ່ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມຊຳນານ ເປັນພິເສດ ສາມາດເຫດມະຫິ ທຳນອງງື່ນ ໄດ້ຢ່າງອອນ ຊອນ ແລະ ລຳຕ້ອຍອ່ອຍຜະຫຍາເກວ່ອີກດ້ວຍ.

ພວກເຮົາຄົ້ນພົບຫີບຄຳພີ ແບບບູຮານເກົ່າໆ (ແຕ່ຍັງດີ) ຢູ່ສອງຫນ່ວຍທີ່ຖືກເຕັງທັບດ້ວຍກອງເສື້ອ ເກົ່າ ແລະ ສາດຫມອນຢູ່ແຈຫນຶ່ງ ເທິງກຸຕິ. ຜ່ານມາ ທັງຊາວບ້ານ ແລະ ຄູບາໃນວັດ ບໍ່ເຄີຍໄດ້ແກະໄດ້ໄວ້ ເບິ່ງຈັກເທື່ອເລີຍ. ໄຂອອກມາເບິ່ງໃນມື້ນັ້ນ ປາກົດວ່າ ບໍ່ຈັກຫນູ, ແມງສາບ, ຮີ້ກ້ຽມ ແຕກຍ່າວໆ ອອກມາ ກອງຢູ່ກັນຫີບມີມັດໂຄ້ນຫນັງສືໃບລານ ທີ່ເປື້ອນເປີ, ຂາດຫ້ຽນ ຢູ່ໃນສະພາບເສຍຫາຍຮອດ 90%.

ອັນນີ້ ຖືວ່າ ເປັນບົດຮຽນໃຫຍ່ຫລວງສົມຄວນ ໃຫ້ແກ່ພະສົງ ແລະ ຊາວບ້ານ. ມັນສະແດງວ່າ ນ້ຳໃຈ ຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຄວາມເປັນຫວ່ງເປັນໄຍ ຕໍ່ນໍລະດົກ ເຫລົ່ານີ້ ຍັງບໍ່ທັນສູງເທື່ອ. ຫີບຄຳພີ ທັງສອງຫນ່ວຍ ທີ່

ຫາຍາກໃນປະຈຸບັນ ເປັນວັດຄູບູຮານ ອັນລ້ຳຄ່າ ຕ້ອງ ໄດ້ຜັດກູ ແລະ ເກັບມ້ຽນໃນທີ່ອັນສົມນາພາຄວນ ແລະ ຮັບປະກັນ. ເຊື່ອວ່າຍັງມີອີກຫລາຍວັດ ໃນຫລາຍໆຫມູ່ ບ້ານ ຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ເຂດແຂວງຕ່າງໆ ຍັງມີສະພາບ ແບບ ນີ້ ຕ້ອງໄດ້ຮັບຮ້ອນຊ່ວຍກັນແກ້ໄຂກ່ອນ ທີ່ທຸກສິ່ງ ມັນ ຈະສວຍເກີນໄປ.

ປະຈຸບັນ, ຫນັງສືໃບລານຢູ່ໃນວັດບ້ານຕາມປ່ຽວ ແມ່ນ ໄດ້ຮັບການມ້ຽນມັດ ບົວລະບັດອັດສີ ຢ່າງ ຈົບງາມ ແລະ ເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍດີ, ຕໍ່ໄປ ແມ່ນ ພາລະຫນ້າທີ່ຂອງພະສົງ, ແລະ ຜູ້ສາສະນິກະຊົນ ທັງຫລາຍໃນບ້ານ ເປັນຜູ້ດູແລ ຮັບຜິດຊອບ. ອາຈານ ມະຫາບຸນຍົກ ໄດ້ສັ່ງແລ້ວສັ່ງອີກ ໃນມື້ເຮັດພິທີ ຄາລະວະຫັມ ມັນວ່າ : "...ໃຫ້ພາກັນຫມັ້ນໄຂ ຫມັ້ນ ສ່ອງເບິ່ງເອກະສານ ທີ່ມ້ຽນມັດແລ້ວນີ້ ເປັນປະຈຳ. ຢ່າງຫນ້ອຍ ເດືອນລະເທື່ອ, ຫາກວ່າຫຍັງຍາກ ກໍອາດ ຈະເປັນສາມ ເດືອນເທື່ອຫນຶ່ງ ຫລື ຫົກເດືອນ ເທື່ອຫນຶ່ງ ກວດກາເບິ່ງວ່າຜ້າຫໍ່ ສາຍສະຫນອງ, ປີ້ ແລະ ອື່ນໆ

ຮູບ

ຢາ ແຜນບູຮານ

ບ້ານໂພນໂຮງ ກໍຄື ວັດ ສຸວັນະຄິລິ ເມືອງ ໂພນໂຮງ ແຂວງ ວຽງຈັນ, ຖິ່ນຖານແຫ່ງນີ້ ກໍາເນີດ ມາໄດ້ຫລາຍຮ້ອຍປີແລ້ວ ! ຢູ່ທີ່ນີ້ ເຄີຍມີ ນັກປາດ ອາຈານ ທີ່ມີພູມປັນຍາຫລາຍດ້ານແຕກຕ່າງກັນ, ຊຶ່ງ ພູມຄວາມຮູ້ເຫລົ່ານີ້ ນັກປາດອາຈານຄົນບູຮານ ໄດ້ ລິດຈະນາລົງໄວ້ຢູ່ໃນເອກະສານໃບລານ ຈຳນວນ 804 ຜູກ, ໃນນີ້ຍັງມີລານກ້ອມ 64 ຜູກ ເຊັ່ນ: ກົດຫມາຍ ບູຮານ, ມົນຄາຖາ, ໂຫລາສາດແລະອື່ນໆ. ຢູ່ໃນ ປະເພດລານກ້ອມ ກໍມີຕຳລາຢາເປັນສິ່ງສຳຄັນ ອີກອັນໜຶ່ງທີ່ທາງໜ່ວຍງານສຳຫລວດປົກປັກຮັກສາ ຫນັງສືໃບລານລາວ ອ່ານພົບ ເວລາທຳການສຳຫລວດ ຕົວຈິງຢູ່ທີ່ນີ້ (1-3/6/93) ດັ່ງພວກເຮົາ ຈະນຳມາ ສະເໜີ ທ່ານຜູ້ອ່ານລຸ່ມນີ້:

1. ຢາກຳລັງແຮງ:

- ເອົາເຄືອຫູນ ຂຶ້ນໄມ້ແກນຄູນ

- ຫົວຖົ່ວພູ
- ຮາກມັນແກວສະເຜົາ
- ຕາອ້ອຍດຳ

ຈຳນວນຢາດັ່ງກ່າວນີ້ ໃຫ້ທັບແຊນນ້ຳຜັງຄ່າ (ເຫຼົ້າ) ແລ້ວດື່ມ ຈະມີກຳລັງວັງຊາແຂງແຮງ.

2. ຢາກຳລັງ:

- ໃຫ້ເອົາ 3000 ຮາກ (ໂພ່ນເຫມັ້ນ)
- ໃຫ້ເອົາ 3000 ຍອດ (ໂພ່ນຕະຫຼຸງ)
- ໃຫ້ເອົາ 3000 ດອກ (ນ້ຳເຜິ້ງ)

ໃຫ້ເອົາປະສົມກັນທັງ 3 ຢ່າງແລ້ວປັ້ນ ເປັນ ລູກກອນ ກິນເຊົ້າແລງຈະມີກຳລັງ ມະຫາສານແລ.

3. ຢາດີກະບຸນເລືອດກະບຸນລົບ:

- ໃຫ້ເອົາ ຮາກຂີ້ແຮດດ່ອນ
- ຮາກກອກດ່ອນ
- ຮາກອ່ຽມດ່ອນ

ການເຄື່ອນໄຫວ...

ຍັງຢູ່ໃນສະພາບດີ ຫລື ບໍ່? ຫາກມີອັນໃດ ຢູ່ໃນ ສະພາບ ທີ່ບໍ່ຮັບປະກັນ ຄວນພາກັນແກ້ໄຂ ຕາມທີ່ໄດ້ພາເຮັດ ພາທຳມານີ້ແລ້ວ..."

ອອກຈາກຕາມປ່ຽວ ໜ່ວຍສຳຫລວດພວກເຮົາ ສືບຕໍ່ປະຕິບັດງານຢູ່ວັດກາງ ບ້ານສິ່ງຊັນ ທີ່ຖືວ່າເປັນ ວັດສຸດທ້າຍ ໃນການປົກປັກຮັກສາຫນັງສືໃບລານ ຢູ່ແຂວງວຽງຈັນ ຂອງໂຄງການ.

☀ ມັບເປັນເວລາກວ່າ 6 ເດືອນ (ເມີນາ-ກັນຍາ 1993) ທີ່ທາງໂຄງການພວກເຮົາ ໄດ້ມີການເຄື່ອນ

- ຮາກດອກພຸດ
 - ຮາກໝາກເຜືອງ
 - ຮາກດອກຊ້ອນ
- ທັງໝົດນີ້ ຝົນກິນດີແລ.

4. ຢາກໍາລັງແຮງ:

- ເຂົ້າເປືອກຫາດ
- ເປືອກຕາເສືອ
- ເປືອກກາງຂອງ
- ເປືອກສົ້ມພໍ່
- ເປືອກເຂົ້າຮໍ
- ນ້ຳນົມລາຊະສີ
- ຫວ້ານໄຟ
- ອັ້ຫມັ້ນຂັ້ນ
- ດູກູກູທໍາຫານ

ໃຫ້ຕໍາດອນກັນຈົນແຫລກ, ແລ້ວຕາກແດດ, ຫລັງຈາກນັ້ນ ໃຫ້ເອົາມາໃສ່ນ້ຳອ້ອຍກິນ, ຖ້າຢາກມີ ບັນຍາ ໃຫ້ໃສ່ ນ້ຳເຜັງກິນ, ຖ້າຢາກໃຫ້ ຫາຍຜະຍາດ ໂລຄາ ໃຫ້ເອົາໃສ່ ນ້ຳນົມງົວກິນ, ຖ້າຢາກໃຫ້ໃຈ ກ້າຫານ ໃຫ້ເອົາໃສ່ນ້ຳເຫລົ້າກິນ, ຢາກໃຫ້ມີກໍາລັງ ໃຫ້

ເອົາໃສ່ ນ້ຳເອົ້າຫມ່າກິນດີແລ.

5. ຢາດີເຈັບຕາມເສັ້ນຕາມເອີ້ນ:

- ໃຫ້ເອົາເຂົ້າຄວາຍ ຝົນໃສ່ເຫລົ້າກິນ ຖ້າບໍ່ດີ ໃຫ້ເອົາໄມ້ ຊາງຄໍາ, ຢາຫົວ, ເຂົ້າຄວາຍດ່ອນ, ເຂົ້າ ຈ້າວ, ອ້ອຍດໍາ. ທັງໝົດໃຫ້ຕົ້ມກິນ ດີແລ.

6. ຢາດີອອກເຫລືອງ:

- ເອົາຫນໍ່ໄມ້ຊາງຄໍາ
 - ຫມາກເຂືອຂຶ້ນ
 - ເອົາຫົວຂ່າ ຫນຶ່ງບາດ
- ໃຫ້ຕໍາແຂ່ງນ້ຳກິນ ດີແລ.

7. ຢາດີຂະປີ(ຫີດ):

- ເອົາອັ້ເສືອ
 - ເກັດເຕົ້າ
- ໃຫ້ເອົາເຜົາໄຟ, ບົດແລ້ວ ຊັງນ້ຳຫມັກຫໍ່ກັນ ແຂ່ງນ້ຳກິນ ດີແລ.

ໃບລານ ຢູ່ວັດຕ່າງໆ ໃນແຂວງວຽງຈັນ. ສາມາດ ເຮັດສໍາເລັດໄດ້ໃນ 5 ເມືອງ ທີ່ສໍາຄັນຄື: ໂພນໂຮງ, ຫຸລະຄົມ, ວັງວຽງ, ເມືອງເຜືອງ ແລະ ແກ້ວອຸດົມ. ລວມມີຈໍາ ນວນ 30 ວັດ, ມັຮນມັດ ຈັດໂຮມ ຫນຶ່ງສີ ໃບລານໄດ້ທັງໝົດ 15.000 ກວ່າຜູກ. ສ່ວນວັດ ແລະ ເມືອງ ອື່ນໆ ທີ່ທາງໂຄງການ ຍັງບໍ່ໄດ້ ໄປຮອດ ໄປເຖິງ ນັ້ນ ກໍ່ຫວັງຢ່າງ ຍິ່ງວ່າ ທາງແຂວງແລະຜະແນກ ການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຈະຊ່ວຍຜັນ ຂະຫຍາຍ ເມື່ອໃນຈິດໃຈ ວຽກ ງານ ຂອງໂຄງການ ໃຫ້ໄປ ທີ່ນີ້ ເຖິງທຸກໆ ບ່ອນຕໍ່ໄປ ທັງນີ້ ກໍ່ ເພາະວ່າ ຕະຫລອດໃນຍະ ທີ່ ເສື້ອນໄຫວ ຢູ່

ແຂວງວຽງຈັນ ຫາງໂຄງການ ກໍ່ໄດ້ ຊ່ວຍກໍ່ສ້າງ ພະນັກງານ ຜະແນກ ວັດທະນະທໍາ ແຂວງ, ແລະ ເມືອງຕ່າງໆ ໃຫ້ ສາມາດກໍາ ເນື້ອໃນວິຊາການ ຂອງ ວຽກງານການສໍາຫລວດໄດ້ ໂດຍຜື້ນຖານ. ຄວາມ ມຸ່ງ ຫວັງ ຂອງໂຄງການ ກໍ່ແມ່ນແນໃສ່ ສ້າງໃຫ້ບັນດາ ພະນັກງານເຫລົ່ານັ້ນ ເປັນຜູ້ສືບຕໍ່ ເປັນເຈົ້າການ ປະຕິບັດ ພາລະບົດບາດຂອງໂຄງການ ໃນ ທ້ອງຖິ່ນ ເຂດແຂວງຂອງຕົນຕໍ່ໆ ໄປ.

ສະເຫມີ ໂດຍ : ຫອງໃບ ໂພທິສານ

ເພື່ອ ສຳພັນທະໄນຕີ

ສາດສະດາຈານ ດຣ. ຮາຣັນ ຮຸນດີອຸສ

(ຄັດຈາກບົດປາຖະກະຖາ ທີ່ ກະຊວງຖະແຫລງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳ)

ລັດຖະບານເຢຍຣະມັນ ມີ ນະໂຍບາຍ ຕ່າງປະເທດ ກ່ຽວກັບການຊ່ວຍເຫລືອ ປົກປັກຮັກສາ ມໍລະດົກທາງວັດທະນະທຳ ຕໍ່ ຕ່າງປະເທດ ເຊິ່ງປະເທດເຢຍຣະມັນ ມີການຕິດຕໍ່ຜົວຜົນ ທາງດ້ານການຄ້າ ລັດຖະບານເຢຍຣະມັນ ເຫັນວ່າ ໃນສະໄຫມນີ້ ມີ ການນຳສິນຄ້າ ນຳເຂົ້າ ຜະລິຕະຜົນ ແລະ ອາຣະຍະທຳ ຕາເວັນຕົກ ເຂົ້າສູ່ປະເທດ ພວມພັດທະນາ ຢ່າງຫລວງຫລາຍ ເຮັດໃຫ້ປະເທດເຫລົ່ານັ້ນ ບໍ່ຫັນຕັ້ງທ່າຮັກສາ ມໍລະດົກ ທາງວັດທະນະທຳ ຂອງຕົນ ໄວ້ແໜ້ນໝາກຕ້ອງຮັບເຂົ້າວັດທະນະທຳ ແບບໃໝ່ ເຂົ້າໄປ ລົບລ້າງວັດທະນະທຳ ຊາດ-ຊົນເຜົ່າຂອງຕົນ. ເປັນເລື່ອງທີ່ໜ້າຍິນດີ ທີ່ ລັດຖະບານເຢຍຣະມັນ ໄດ້ແບ່ງເອົາ ງົບປະມານສ່ວນໜຶ່ງ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ ປະເທດ ເຫລົ່ານັ້ນ ສາມາດປົກປັກຮັກສາວັດທະນະທຳຂອງຕົນ. ໂຄງການ ປົກປັກຮັກສາໃບລາມລາວ ຈຶ່ງເກີດຂຶ້ນ ຕາມນະໂຍບາຍນີ້.

ສຳລັບຫນັງສື ບູຮານນີ້ ຊາວເຢຍຣະມັນ ຖືວ່າ ມີຄຸນຄ່າ ເພາະຊາດ ຂອງພວກເຮົາ ກໍ່ມີຫນັງສືບູຮານ ຢູ່ຫລາຍ ເຂົາເຈົ້າເກັບໄວ້ຢ່າງດີ ໃນຫໍສະຫມຸດ ໃນຜິພິທະພັນແຫ່ງ ຕ່າງໆ ທົ່ວປະເທດ ເຂົາເຈົ້າຮູ້ດີວ່າ ຫນັງສືເກົ່າແກ່ ເຮົາຈະປະຖິ້ມບໍ່ໄດ້ ເປັນເອກະສານ ທີ່ຄົນໃນສະໄຫມນີ້ ຈຳເປັນ ຕ້ອງນຳມາໃຊ້ ນຳມາສຶກສາ ເພື່ອທີ່ຈະເຂົ້າໃຈ ຄວາມເປັນມາ ຂອງຊາດຕົວເອງ ເພື່ອຈະເຂົ້າໃຈ ວັດທະນະທຳ ຂອງຕົວເອງ. ເພື່ອທີ່ຈະເຂົ້າໃຈ ວິວັດທະນະການ ທາງການເມືອງ ຂອງປະເທດ, ມັນເປັນຫນ້າທີ່ ຂອງ ປະເທດຕ່າງໆ ຊົນຊາດ

ຕ່າງໆ ທີ່ຈະຮັກສາມໍລະດົກ ວັດທະນະທຳ ຂອງຕົນ ເອົາໄວ້ ໃຫ້ເປັນລະບົບ ລະບຽບ. ເຫດຜົນທີ່ ໃຫຍ່ກວ່ານີ້ ກໍ່ຄື ແນວທາງ ຂອງ ການປັບປຸງ ສາຍພົວພັນ ແລະ ສຳພັນທະໄນຕີ ລະຫວ່າງ ລາວ- ເຢຍຣະມັນ ໃຫ້ແທ້ໝາຍແຜ່ນ ຍິ່ງຂຶ້ນ.

ຂ້າພະເຈົ້າກ້າຍິນຍັນໄດ້ວ່າ ບໍ່ມີເຫດຜົນ ທາງການຄ້າ ແຕ່ຢ່າງໃດ ບໍ່ແມ່ນ ໂຄງການທີ່ສ້າງຂຶ້ນ ເພື່ອປະເທດເຢຍຣະມັນ ຈະໄດ້ເອົາ ສິນຄ້າມາຂາຍ. ໂຄງການນີ້ເປັນໂຄງການທີ່ ຢູ່ຜ່າຍໃຕ້ ນະໂຍບາຍ ການຕ່າງປະເທດ. ນະໂຍບາຍທາງວັດທະນະທຳ ຂອງກະຊວງ ການຕ່າງປະເທດ ເຢຍຣະມັນ ທີ່ວ່າ : **ເປັນການຊ່ວຍເຫລືອໃຫ້ຝ່າຍຮັບ ສາມາດຊ່ວຍເຫລືອຕົນເອງໄດ້.** ໂຄງການນີ້ ເປັນໂຄງການທີ່ຝ່າຍ ລັດຖະບານ ເຢຍຣະມັນ ໃຫ້ທຶນມາຈຳນວນຫນຶ່ງ ການເຮັດວຽກ ແມ່ນຂຶ້ນກັບຝ່າຍລາວ ແລະ ເຈົ້າຂອງ ໂຄງການ ແມ່ນ ລັດຖະບານລາວ ຫລື ຄົນທີ່ຖືກຮັບມອບຫມາຍ ໃຫ້ດຳເນີນການ. ໂຄງການນີ້ ຈະລົງສຳຫລວດ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ ພົດໃນ 17 ແຂວງ ໃນປະເທດລາວ ແຕ່ຄົງບໍ່ພົດທຸກວັດ ເພາະວັດໃນປະເທດລາວ ມີຮອດ 1.700 ກວ່າແຫ່ງ. ເປັນການຊຸກຍູ້ເບື້ອງຕົ້ນ ໃນ ເວລາ 8-10 ປີ ເຊິ່ງເປັນໂຄງການຍາວນານ ບໍ່ເຄີຍມີນາກອນ ໃນ ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ເຢຍຣະມັນ.

ສິນທະນາ ບັນຫາວັນນະກຳລາວ

ປະຈຸບັນນີ້ ເປັນຍຸກສະໄໝ ເຕີບໃຫຍ່ ອະຫຍາຍ ໂຕ ແລະ ຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງ ຫ່າງດ້ານວັດຖຸ ແຕ່ເສື່ອມ ຖອຍດ້ານຈິດໃຈ ດັ່ງນັ້ນ ການພັດທະນາຜືນຜູ້ ແລະ ສິ່ງເສີມ ວັດທະນະທຳ ອັນຈິບງາມ ຂອງລາວ ສະໄໝ ບູຮານ ຈຶ່ງຖືວ່າ ເປັນວຽກງານ ທີ່ພວມໄດ້ຮັບ ຄວາມ ສົນໃຈ ຈາກນັກຄົ້ນຄວ້າ, ນັກວິຊາການ ລາວເຮົາຢ່າງ ກວ້າງຂວາງ. ວັດທະນະທຳ, ຮີດຄອງປະເພນີ, ການ ດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຄວາມສູງສົ່ງໃນດ້ານຈິດໃຈ ທີ່ ສະແດງອອກ ຢູ່ໃນຮູບວັນນະກຳລາວຜືນເມືອງ ມີ ເນື້ອໃນຫລາກຫລາຍ ແລະ ມີຄຸນຄ່າສູງສົ່ງຍັງບໍ່ທັນໄດ້ ມີການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ເຜີຍແຜ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ບົດ ເລື່ອງຈຳນວນຫລາຍ ມັນຍັງນອນຈົມ ຢູ່ກັບຄວາມ ເກົ່າແກ່ ແລະ ກາລະເວລາທີ່ນັບມື້ຜ່ານໄປ ແລະ ຜ່ານໄປ ບາງຄັ້ງ ແລະ ບາງໂອກາດຄົນເຮົາ ກໍຫລົງລືນ ແລະ ເບິ່ງຂ້າມຄຸນຄ່າຂອງມັນ ຢ່າງເປັນຫນ້າເສົ້າ ໃຈ ແລະ ເສຍດາຍຍັງ.

ຍ້ອນເຫັນໄດ້ຄຸນຄ່າ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຂອງ ວັນນະກຳລາວບູຮານ, ເພື່ອຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມ ວົງການ ສຶກສາ ຄົ້ນຄວ້າ ຂອງ ນັກວິຊາການລາວເຮົາ ກ່ຽວກັບ ວຽກງານໃນດ້ານນີ້ໃຫ້ນັບມື້ເຕີບໃຫຍ່ ແລະ ກວ້າງ ຂວາງອອກ, ສາມາດນຳເຄົາເລື່ອງລາວຕ່າງໆ ຂອງ ຄົນລາວສະໄໝບູຮານມາໃຫ້ຮຸ່ນຄົນໃນປະຈຸບັນ ແລະ ຕໍ່ໆໄປໄດ້ສຶກສາຮຳຮຽນ ດັ່ງນັ້ນ ຫ່າງໂຄງການ ບັກ ບັກຮັກສາຫນັງສືໃບລານລາວ ທີ່ໄດ້ມີທິດທາງ ແລະ ແນວທາງ ຂອງວຽກງານດ້ານ ການຄົ້ນຄວ້າ ລາວເຮົາ ແລະ ຜົນເຜີຍແຜ່ ວັນນະກຳລາວບູຮານ ຢູ່ແລ້ວ ກໍໄດ້ ຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມໂຄະນິນ ຊື່ນ ຢູ່ທີ່ສູນ ໂຄງການ ໃນ

ຕອນບ່າຍຂອງວັນທີ 18 ພະຈິກ 1993 ເພື່ອສົນທະນາ ແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ແລະ ຄວາມຄິດຄວາມເຫັນ ລະ ຫວ່າງນັກຄົ້ນຄວ້າ ນັກວິຊາການ ທີ່ໄດ້ສະຫລະ ເວລາ ເອົາມາຮ່ວມ ກອງປະຊຸມ ຢ່າງມາກຫນ້າ ຫລາຍຕາ ເຊັ່ນ ວ່າ:

ທ່ານ ດຣ. ຫອງຄຳ ອ່ອນນະນີສອນ ຫົວຫນ້າ ກົມວັນນະຄະດີ ແລະ ວັດທະນະທຳມະຫາຊົນ, ຜູ້ມີຫົວໃຈ ແລະ ແນວຄິດທີ່ກຽມພ້ອມ ເນື້ອອຸທິດໃຫ້ວັນນະກຳລາວ.

ອາຈານ ມະຫາສຳລິດ ບົວສີສະຫວັດ ຜູ້ມີ ຜົນງານການປະລິວັດກົດຫມາຍບູຮານ ອອກມາໃຫມ່ໆ ຄື: ມູລະ ຕົນໄຕ ແລະ ສ້ອຍສາຍຄຳ ແລະ ປຶ້ມ ທຳມະສາດ ຫລວງ ຊຶ່ງຫາກໍ່ຝົນອອກສູ່ສາຍຕາ ຂອງ ຜູ້ອ່ານ ສົດໆຮ້ອນໆ.

ທ່ານ ມະຫາບຸນຍົກ ແສນສູນທອນ ອາຈານ ສອນ ປາລີ ສັນສະກິດ ແລະ ວັນນະຄະດີລາວບູຮານ ຈາກ ໂຮງຮຽນປະລິຍະຕິທຳ ວັດອົງຕີ້ ທີ່ໆສອງອາຈານ ທີ່ກ່ອນນາມນີ້ ປະຈຸບັນເປັນທີ່ຍົກສາດ້ານວິຊາການ ຂອງໂຄງ ການປົກປັກຮັກສາຫນັງສືໃບລານລາວ.

ທ່ານ ອຸທິນ ບຸນຍາວົງ ນັກຂຽນຜູ້ມີຊື່ສຽງ ແລະ ມີຜົນງານມາກມາຍ ກ່ຽວກັບບົດວັນນະກຳລາວບູຮານ, ສິນໄຊ ຖອດເປັນຄຳຮຽງ ສຳລັບເຍົາວະຊົນ (1991)

ນາງ ດວງເດືອນ ບຸນຍາວົງ ນັກຂຽນ ນັກ ຄົ້ນຄວ້າ ດ້ານສິລະປະວັດທະນະທຳລາວ ທີ່ໆເປັນ ນັກເຄື່ອນໄຫວ ທີ່ຕັ້ງຫນ້າຜູ້ຫນຶ່ງ ໃນວົງການ ວັນນະກຳ ບູຮານ (ປະເພນີໃນທ້າວຮຸ່ງທ້າວເຈືອງ ວັນນະສິບ 1991) .

ນອກຈາກນີ້ ກໍຍັງມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອີກ ຫລາຍທ່ານ ຈາກສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ອາຈານ ສອນ ຢູ່ພະແນກວັນນະຄະດີ - ພາສາສາດ ຂອງມະຫາ ວິທະຍາໄລ ດົງ ໂດກ ແລະ ທ່ສະຫມຸດແຫ່ງຊາດ.

ນາງ ດາຣາ ກິລະຍາ ຫົວໜ້າໂຄງການ ໄດ້ສະເໜີ ຫົວຂໍ້ ໃນການສົນທະນາ ທີ່ຜ່ານສັງຄວມໄດ້ ດັ່ງນີ້:

- * ການເລືອກເຝັ້ນບົດວັນນະກຳລາວບູຮານ ເພື່ອລິຈະນາ ແລະ ຝົນເຜີຍແຜ່
- * ບົດຮຽນ ໃນການລິຈະນາ
- * ທິດທາງແຜນ ການ ຂອງ ໂຄງການໃນຕໍ່ໜ້າ ກ່ຽວກັບການຊຸກຍູ້ ສົ່ງເສີມ ການຄົ້ນຄວ້າ, ລິຈະນາ ແລະ ຝົນເຜີຍແຜ່ ບົດວັນນະກຳລາວບູຮານ.

ຫົວໜ້າ ໂຄງການ ໄດ້ສະເໜີ ຈຸດປະສົງ ຂອງ ການພົບປະກັນ ຄັ້ງນີ້ ໂດຍໄດ້ເຫັນເຖິງ ແຜນການຊຸກຍູ້ ສົ່ງເສີມ ນັກຄົ້ນຄວ້າ ໃນການຈັດຝົນ ແລະ ເຜີຍແຜ່ ບົດ ວັນນະກຳ ທີ່ມີຊື່ສຽງ ແລະ ດີເດັ່ນຂອງ ລາວເຮົາ.

ການພົບປະ ຄັ້ງນີ້ ຍັງມີຈຸດປະສົງ ເພື່ອ ເກັບກຳ ຄວາມຄິດຄວາມເຫັນ ຂອງ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ ຢາກ ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ, ຮວບຮວມ ຄຳຄິດ ຄຳເຫັນ ສ້າງເປັນ ແຜນການ ເພື່ອ ເຮັດໃຫ້ວຽກງານດ້ານນີ້ ເປັນຮູປະທຳ ອັນມາ ຢ່າງ ແທ້ຈິງ.

ຜູ້ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ ຕ່າງໄດ້ສະແດງ ຄວາມຄິດເຫັນ ຫລາຍໆ ບັນຫາ ເປັນຕົ້ນ ກ່ຽວກັບ ການຈັດຝົນເຜີຍແຜ່ ລິດຈະນາ ຮຽບຮຽງ ຫຼລຽງ.

ດຣ. ທອງຄຳ ອ່ອນມະນີສອນ ໄດ້ໃຫ້ ຄຳເຫັນ ວ່າ: "... ສຳລັບພາລະບົດບາດຂອງກົມ ແມ່ນ ຍາມໃດ ກໍກຽມພ້ອມດ້ວຍຈິດໃຈ ຈິດໃຈ ແລະ ດ້ວຍຄວາມ ພູມໃຈເປັນຢ່າງຍິ່ງ ທີ່ຈະໃຫ້ການຮ່ວມມື ແລະ ອຳນວຍຄວາມ ສະດວກໃນດ້ານການອະນຸມັດ ຈັດຝົນ

ບັນດາບົດວັນນະກຳຕ່າງໆ ...” ທ່ານ ຍັງໄດ້ ສະແດງຄວາມເຫັນດີ ເຫັນພ້ອມ ແລະ ສະຫນັບ ສະຫນູນແນວຄິດ ແລະ ທິດທາງ ຂອງໂຄງການ ປົກປັກ ຮັກສາຫນັງສືໃບລາມ ທີ່ໄດ້ ສົ່ງເສີມ ນັກຄົ້ນຄວ້າ, ນັກ ວິຊາການ ໃນດ້ານນີ້ ອັນນີ້ ທາງກົມຖືວ່າ ເປັນການ ປະ ກອບສ່ວນອັນສຳຄັນ ເຂົ້າໃນການຝັນຟູ ສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ ມໍລະດົກວັດທະນະທຳ ອັນລ້ຳຄ່າຂອງ ລາວ, ພ້ອມກັນນັ້ນກໍຖືວ່າ ເປັນການຊ່ວຍເສີມສ້າງ ແລະ ອົບຮົມສຶກສາ ແນວຄິດຈິດໃຈ, ຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ສິ່ງດີໆງາມໆ ຈາກ ບົດວັນນະກຳຕ່າງໆເຫລົ່ານັ້ນ ໃຫ້ແກ່ສັງຄົມ ຂອງເຮົາໃນປະຈຸບັນ ຊຶ່ງພວມມີ ຄວາມ ຮຽກຮ້ອງ ຕ້ອງການເປັນທີ່ສຸດ.

ກ່ຽວກັບການກວດແກ້ ຮຽບຮຽງ ບົດວັນນະກຳ ລາວບູຮານ ໂດຍສະເພາະ ມີທານຝັນເມືອງລາວຕ່າງໆ ທ່ານ ອຸທິນ ບຸນຍາວົງ ໄດ້ໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າ : "... ຄວນ ເອົາໃຈໃສ່ດ້ານຄຳສັບ ແລະ ປະໂຫຍກ ພາສາລາວ, ທັງນີ້ແມ່ນ ເພື່ອຮັກສາ ຄວາມຫນັກແຫນ້ນ, ຊັດເຈນ ແລະ ຖືກຕ້ອງຂອງເນື້ອເລື້ອງ. ພ້ອມກັນນີ້ ຈະ ລິຈະນາບົດໃດ-ບົດຫນຶ່ງ ຂອງວັນນະຄະດີລາວບູຮານ ຈະຕ້ອງໄດ້ຄົ້ນຄວ້າ ຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ທັງທາງດ້ານ ປະຫວັດສາດ, ວັດທະນະທຳ ຮີດຄອງ ປະເພນີ ແລະ ຮູບການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ສະພາບສັງຄົມ ຂອງຍຸກ ສະໄໝໃນບົດ ວັນນະກຳນັ້ນໆ ໃຫ້ລະອຽດຖີຖ້ວນ ອີກດ້ວຍ...”

ນາງ ດວງເດືອນ ບຸນຍາວົງ ຜູ້ສະສົມບົດຮຽນ ດ້ານນີ້ ມາພໍສົມຄວນ ກໍໄດ້ປະກອບຄຳເຫັນທີ່ ມີເນື້ອໃນ ເລິກເຊິ່ງ ຫນ້າຄິດ ໂດຍເຫັນໜັກເຖິງ ບັນຫາ ການ ເລືອກເຝັ້ນ ບົດວັນນະກຳລາວບູຮານວ່າ "... ຄວນຍົກ ເວັ້ນບົດວັນນະຄະດີໃດທີ່ມີລັກສະນະຮຸນແຮງ, ແຂງ ກະຕ້າງ ທີ່ບໍ່ເໝາະກັບກາລະສະໄໝ ຊຶ່ງມັນຈະ ມີຜົນ

ສະຫ້ອນອັນບໍ່ດີ ຕໍ່ກັບການສຶກສາອົບຮົມເຍົາວະຊົນ ຄົນຮຸ່ນໃໝ່...”

ອາຈານຄຸ້ນ ຈາກຜະແນກ ວັນນະຄະດີ ພາສາສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລດົງໂດກ, ໄດ້ເນັ້ນເຖິງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ຫລັກສູດ ແລະ ຕຳລາສອນ, ຄວາມຈຳເປັນໃນການຈັດພິມ ວັນນະຄະດີລາວບູຮານ ເພື່ອ ນຳໃຊ້ ເຂົ້າໃນວົງການສຶກສາ, ຊຶ່ງ ໃນປະຈຸບັນ ມີຄວາມຂາດເຂີນຫລາຍ.

ອາຈານ ມະຫາສຳລິດ ບົວສີສະຫວັດ ກໍແນະນຳວິທີ ແລະ ບົດຮຽນກ່ຽວກັບການລິດຈະນາ ແລະ ປະລິວັດເອກະສານບູຮານ, ໂດຍສະເພາະເຄົ້າພາສາ, ການກວດແກ້ຮູບຮຽງ ສຳລັບຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສຳລັບຄົນທົ່ວໄປ. ອາຈານ ຜູ້ອາວຸໂສ ແລະ ມີຄວາມຊຳນິຊຳນາມດ້ານເອກະສານບູຮານທ່ານນີ້ ຍັງໄດ້ເວົ້າເຖິງ ການຕີລາຄາຄຸນຄ່າ ແລະ ເນື້ອໃນ ຂອງວັນນະຄະດີ ບູຮານວ່າ: " ວັນນະຄະດີ ບູຮານ ທຸກໆບົດຍ່ອມມີຄຸນຄ່າ ແລະ ເນື້ອໃນທີ່ເລິກເຊິ່ງໃນ ໂຕຂອງມັນເອງ ດັ່ງນັ້ນ, ການທີ່ພວກເຮົາຈະເອົາອອກມານຳໃຊ້ໄດ້ນັ້ນ ຕ້ອງຄົ້ນຄວ້າ, ສົນທຽບ ແລະ ຮູ້ຈັກກຳເອົາ ສິ່ງທີ່ເຫັນວ່າ ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ເໝາະສົມກັບຍຸກສະໄຫມ, ຮັບໃຊ້ ສະພາບ ປະຈຸບັນ ໃນແຕ່ລະດ້ານ ແຕກຕ່າງ ກັນ ເຊັ່ນ ຈະຈັດພິມເນື້ອຄົ້ນຄວ້າ ຫລື ເສີຍແຜ່ ໆລຯ "

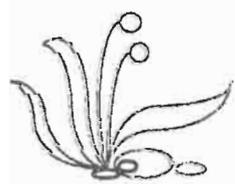
ນອກຈາກນີ້, ນັກສຳຫລວດ ຂອງ ໂຄງການ ກໍໄດ້ໃຫ້ບົດຮຽນ ກ່ຽວກັບເອກະສານບູຮານ ຕ່າງໆ ທີ່ພົບເຫັນຢູ່ໃນວັດ ຫລື ບ້ານຕ່າງໆ ການທີ່ຈະນຳເອົາ ບົດວັນນະກຳບູຮານ ຈະເປັນມິທານພື້ນເມືອງ, ກົດຫມາຍ ຫລື ອື່ນໆ ນາລິຈະນາ ແລະ ຜົນເສີຍແຜ່ ກໍຕ້ອງໄດ້ສົນທຽບຢ່າງຫນ້ອຍ ສອງສາມສະບັບ ເພື່ອສຶກສາເບິ່ງຄວາມແຕກຕ່າງ ແລະ ເລືອກເອົາ ບົດທີ່ເຫັນວ່າ ຈືກຕ້ອງ ແລະ ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ທັງນີ້ກໍແມ່ນເລື່ອ

ຫລືກເວັ້ນ ອີ້ຜິດຜາດ ດ້ານເນື້ອສຳນວນພາສາເດີມ.

ການສົນທະນາທາງວິຊາການຄັ້ງນີ້ ເຖິງວ່າເວລາອາວສັ້ນ ທັງເປັນຄັ້ງທຳອິດ ແຕ່ພົນທີ່ໄດ້ຮັບກໍຖືວ່າເປັນທີ່ຫນ້າ ເພິ່ງພໍໃຈ **ອັນທີຫນຶ່ງ** ມັນເປັນໂອກາດໃຫ້ແກ່ ນັກວິຊາການ ດ້ວຍກັນ ໄດ້ເປີດຈິດ ເປີດໃຈ ແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ແລະ ຄວາມຄິດ ຄວາມເຫັນນຳກັນ ແບບມີເຫດຜົນແທ້ໆ **ອັນສອງ** ແຕ່ລະຄົນ ມີຄວາມເຫັນເປັນອັນຫນຶ່ງ ອັນດຽວກັນວ່າ ຄວນດຳເນີນ ວຽກງານການຄົ້ນຄວ້າ, ລິຈະນາ ແລະ ຜົນເສີຍແຜ່ ບົດວັນນະກຳລາວບູຮານ ໃຫ້ເກີດອອກອອກພິນຢ່າງແທ້ຈິງ ໂດຍການປະກອບ ສ່ວນຂອງທຸກໆຝ່າຍ ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ ແລະ ຢາກໃຫ້ການຮ່ວມມື **ອັນທີສາມ** ທີ່ຖືວ່າ ສຳຄັນພິເສດກໍຄືໄດ້ຝັງຄວາມຄິດຄວາມເຫັນ ທີ່ມີສາລະ ແລະ ມີຜົນດີເພື່ອເປັນທິດທາງດຳເນີນງານ ໃນອັນຕອນຕ່ຳໆ ໄປ.

ທາງ ໂຄງການໄດ້ຄາດກະໄວວ່າ ການພົບປະ ໃນລັກສະນະນີ້ ຍັງຈະມີຂັ້ນອີກຕ່ຳໆ ໄປ ທັງນີ້ກໍເພື່ອເຮັດໃຫ້ແຜນການທິດທາງ ຂອງ ໂຄງການ ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດຢ່າງເກີດອອກອອກພິນແທ້ຈິງ, ສາມາດຊອກພົບ ລູກກຸນແຈ ເພື່ອໄຂອົບວັນນະກຳບູຮານໃຫ້ໄດ້ ອັນນີ້ແມ່ນ ຈຸດປະສົງເປົ້າຫມາຍ ແລະ ເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍ ຂອງ ໂຄງການ. ພວກເຮົາພ້ອມແລ້ວທີ່ຈະຮັບຝັງ ຄຳຄິດຄຳເຫັນ, ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມ, ໃຫ້ການຮ່ວມມືກັນທຸກໆ ທ່ານຜູ້ມີຄວາມຮັກ, ຄວາມສົນໃຈ ຢາກສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ວຽກງານດ້ານນີ້ຢ່າງຈິງຈັງ ແລະ ຈິງໃຈ.

ທອງໃບ ໄພທິສາບ

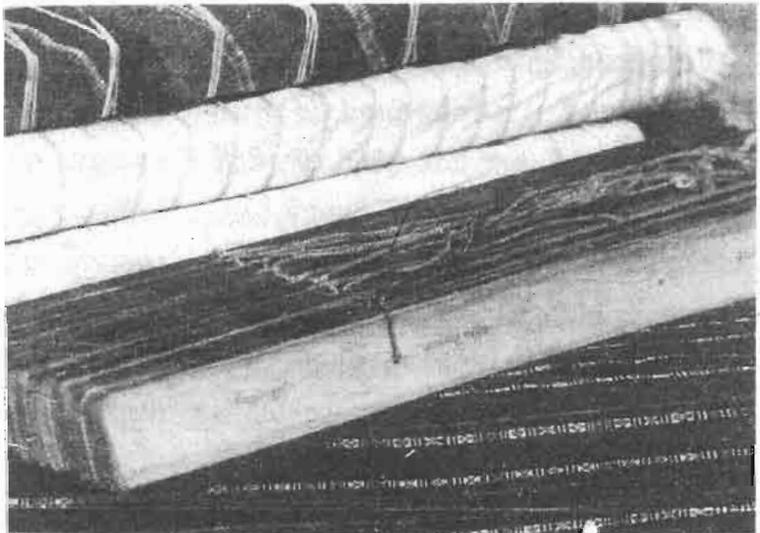
ເວົ້າເລື່ອງຫນັງສືຜູກໃບລານ

ໂຮ ສ່າລິດ ບົວສິສະຫວັດ

ເວົ້າເຖິງຫນັງສືຜູກໃບລານ ຜູ້ເຄີຍ ບວດຮຽນ ຂຽນອ່ານ ໃນເມື່ອກ່ອນປະມານ 100-50 ກ່ວາປີ ອາດຊື່ຮູ້ດີ ແຕ່ຜູ້ທີ່ ເກີດໃໝ່ໃຫຍ່ລຸນ ຈາກນັ້ນ ອາດຊື່ ບໍ່ຮູ້ຫລືຮູ້ແຕ່ບໍ່ເຂົ້າໃຈຄັກ ຈຶ່ງມາຄິດວ່າຄວນຈະ ໂອ້ລົມ ກັນ ຈັກເລັກ ຈັກຫນ່ອຍ ອາດຊື່ມີ ປະໂຫຍດສໍາລັບ ຜູ້ຢາກຝັງ.

ອັນຫນັງສືຜູກໃບລານນີ້ ຄົນບູຮານນັບຖືຫນັກ ຫນາ ເພາະເພິ່ນຖືວ່າ ເປັນຫນັງສືສັກສິດ ຄວນເຄົາລົບ ບູຊາ ຄັນຕົກມາໃນໄລຍະຫລັງໆນີ້ ຄວາມຮູ້ສຶກ ທໍາ ນອງນັ້ນ ໄດ້ລົດນ້ອຍຖອຍລົງ ຕາມລໍາດັບ ການເວລາ ບວກກັບ ສະພາວະການ ມີອັນປ່ຽນແປງ ຕາມກົດເກນ ຂອງ ທໍາມະຊາດ ຈຶ່ງຂາດຄວາມສົນໃຈຈາກ ມວນຊົນ ສ່ວນຫລາຍ ສະພາບທີ່ວ່ານີ້ມີນາມ ສົມຄວນ ຈົນປາກົດ ວ່າຫນັງສືຜູກ ໃບລານ ໄດ້ຕົກເຮ່ຍເສຍຫາຍໄປ ເປັນບາງສ່ວນ ເພາະຂາດ ຜູ້ປົກ ປ້ອງຮັກສາ ຍິ່ງກວ່ານັ້ນ ບາງຄົນ ໃນບາງຫ້ອງຖິ້ມ ມີຫົວລ້າຍຸກ ເກີນ ຄວນ ກັບເຫັນໄປວ່າ ເປັນຂອງ ໄຮ່ ສາຣະ ຫາປະໂຫຍດອັນໃດບໍ່ໄດ້ ຄວນທໍາລາຍເສຍ ປາກົດການ ຕົວ ຈິ່ງ ກໍເຄີຍມີ ເລື່ອງນີ້ ຢ່າໄປໂທດ ຜູ້ໃດຜູ້ຫນຶ່ງ ໃຫ້ເສຍເວລາມັກປາດ ເພິ່ນວ່າ ຄັນຢາກ ໂທດ ໃຫ້ໄປໂທດວັດຕະ ວັດຕະ ແມ່ນ ຫຍັງ? ຍິ່ງບໍ່ຫັນ ອະທິບາຍ ເພາະວ່າ ຢາກບອກເລົ່າ ຂ່າວດີດ່ວນສາກ່ອນ ດີດ່ວນສໍາລັບຜູ້ມັກ ຜູ້ສົນໃຈ ໃນ ຫາງນີ້ ສໍາລັບທ່ານ ຜູ້ສົນໃຈທາງອື່ນ ກໍຂໍອະໄພ

ຢ່າຫາວ່າພວກເຮົາກວນໃຈ ເພາະຕ່າງຄົນຕ່າງໃຈ ຕ່າງຄົນຕ່າງມັກ ຢ່າວ່າກັນ ທີ່ມັກຄືກັນ ແລ້ວຈະແມ່ນ ສິດເສລີພາບ ທີ່ໃຜໆ ກໍຝັນຫາ ແຕ່ກໍຢ່າເກີນຕາຊັງ ຄວນຈະຮູ້ວ່າເຮົານັ່ງຢູ່ກ່ອນ ເວົ້າໄປເວົ້າມາ ເລີຍແມ່ນ ຕົວເອງບໍ່ຮູ້ຈັກບ່ອນນັ່ງ ເພາະ ເວົ້ານອກປະເດັນ ເວົ້າ ເລື່ອງເຮົາຕີກ່າວ ຄືຄໍາຜິໃບລານ ຫັ້ນກໍ ບັດນີ້ ມີ ໂອກາດຜັນຜູ້ແລ້ວ ໂດຍ ກະຊວງ ຖະແຫລງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທໍາ ເປັນເຈົ້າການ ຫລາຍຄົນ ອະນຸໂມທະນາ ສາທູ້ ວ່າຊັ້ນເດ. ສໍາລັບພວກເຮົາບໍ່ມີບັນຫາຍ້ອນວ່າ ສາທູ້ແຕ່ດົນແລ້ວ. ອັນນີ້ ລະແມ່ນຂ່າວ, ຂ່າວທໍານອງ ນີ້ ເຫັນຊື່ບໍ່ຫນັກ ສະຫນອງ ປານໃດຕໍ່ນີ້ ເພາະເປັນ ຂ່າວໃໝ່ - ຂ່າວດີ - ຂ່າວດ່ວນ ຊວນເຊີນໃຫ້ມາຊົມ

ເຊີຍ "ການຜັນຜູ້ຄໍາຜິໃບລານ" ມີຄໍາຄົມ ແລະ ເປັນ ປົດສະຫນາ ຢູ່ປະໂຍກ ຫນຶ່ງ ວ່າ "ຢາກໄປສະຫວັນ ໃຫ້ຮູ້ສິ້ນໃນວັດ" ລະວັງ ຢ່າແປໂດຍ ພະຍັນຊະນະ

ຄັນແປໂດຍພະຍັນຊະນະ ຄື ແປຕາມຕົວ ຫນັງສື ແທນທີ່ຈະໄດ້ ໄປສະຫວັນ ອາດຊິໄດ້ ໄປນະຣົກ ກໍໄດ້ ບູຮານເພິ່ນມັກເວົ້າ ມັກສອນ ຜູ້ອ່ານຜູ້ຟັງຕ້ອງ ໃຊ້ ບັນຍາ ຜິຈາຣະນາໃຫ້ຮອບຄອບ ກ່ອນຕັດສິນໃຈ ຫລື ລົງຄວາມເຫັນ.

ເຫດໃດ ຢາກໄປສະຫວັນຈິ່ງສອນກັນ ໃຫ້ໄປ ຮີ້ສິ້ນໃນວັດ ຖ້າໄປຮີ້ສິ້ນແທ້ໆ ແລະ ຮີ້ສິ້ນທີ່ກຳລັງ ນຸ່ງຢູ່ ສະພາບມັນຈະເປັນແນວໃດ ຂໍໃຫ້ທ່ານ ຫລັບຕາ ຄິດ ເບິ່ງ ຈັກບິດຫນຶ່ງ ມັນຈະຫນ້າຫນ່າຍ ແລະ ບັດສີ ຊຸ່າໃດ ພໍ່ແມ່ບຸ່ງຢາຕາມາຍເຮົາ ຄືງຈະບໍ່ສອນໃຫ້ປະຕິບັດ ເຊັ່ນ ວ່າ ນັ້ນເລີຍ ເພິ່ນສອນເປັນ ຍິດສະຫນາ ໃຫ້ ເຮົາ ຮູ້ຈັກຮຳຮຽນ ໃຫ້ສະແຫວງຫາ ຄວາມຮູ້ ຕໍາຫລັບ ຕໍາຣາ ທີ່ມີຢູ່ໃນ ສະໄຫມຂອງເພິ່ນ ແມ່ນຢູ່ໃນວັດ ແລະ ໃນວັດນັ້ນເອງ ມີຫນັງສືໃບລານ ຕາມປົກກະຕິ ສ່ວນ ຫລາຍ ເພິ່ນມັກເອົາສິ້ນໃຫມ່ໆ ທີ່ແລ້ວ ເປັນບັນຫາ ຫລື ຍິດສະຫນາ ຈິ່ງເກັບມ້ຽນໄວ້ ໃນຕູ້ໃນຫີບ ເພື່ອຄວາມ ປອດໄພ ຜູ້ໃດຢາກໄດ້ ຄວາມຮູ້ ໃຫ້ໄປຮີ້ສິ້ນທີ່ນັ້ນຂອກ ແລ້ວເອົາມາອ່ານມາຮຽນ ໃນນັ້ນ ຈະມີອັວັດ ປະຕິບັດ ບອກທາງໄປ ສະຫວັນ ມີພາບ ແລ້ວແຕ່ຜູ້ ຕ້ອງການ ຖ້າຢາກຢູ່ໃນໂລກ ໂດຍມີຄວາມສຸກສະບາຍ ກໍໃຫ້ ປະຕິ ບັດ ຕາມຄືທີ່ປະຕິບັດ ເຊິ່ງຢູ່ໃນຫີນ ຢ່າງພຽງພໍ ບໍ່ແມ່ນ ເພິ່ນສອນໃຫ້ ໄປຮີ້ສິ້ນ ແບບຢ່າງສະໄຫມນີ້.

ນີ້ແຫລະ ຄືຄຸນຄ່າຂອງຫນັງສືໃບລານ ຍົກມາ ແຕ່ພຽງເລັກນ້ອຍ ພໍເປັນຕົວຢ່າງຂອງດຶງ ທຳນອງນີ້ ມີມາກມາຍກ່າຍກອງຢູ່ໃນຫນັງສືໃບລານ ໂອກາດດຶງ ເຮົາຫາເວລາມາໂອ້ລົມກັນໃຫມ່ ອັນນີ້ ເປັນແຕ່ພຽງ ໄຂຫົວເລື້ອງ. ລາຍລະອຽດ ຈະຕ້ອງໄດ້ໂອ້ລົມກັນ ມີ ໂດຍຫຍໍ້ ດັ່ງນີ້ ເວົ້າຕາມດ້ານຕ່າງໆ ເຊັ່ນ :

- ດ້ານອັກສອນ ຫລື ຕົວຫນັງສືທີ່ຄວນໃສ່ໃນໃບລານ
- ດ້ານພາສາ ທີ່ເພິ່ນຈາມໄວ້ໃນໃບລານ

- ດ້ານສາຣະເນື້ອໃນທີ່ມີຢູ່ໃນໃບລານ
- ດ້ານຄະດີໂລກ ຄະດີທຳ
- ດ້ານປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງສາດສະໜາ ກຽວຄຳຜີໃບລານ
- ດ້ານການນຳໃຊ້ໃນອະດີດ ແລະ ປັດຈຸບັນ
- ດ້ານການສ້າງ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາ ໃນອະດີດ ປັດຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດ.
- ດ້ານຄວາມຮັບຮູ້ຂອງມວນຊົນ ຕໍ່ຫນັງສືຜູກໃບລານ
- ດ້ານທ່າຈຳກັດ ແລະ ຂະຫຍາຍ ຂອງຫນັງສືຜູກ ໃບລານ

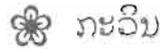
ໃນດ້ານຕ່າງໆເຫລົ່ານີ້ ຈະເປັນໄປ ໃນທຳນອງໃດ ມັນຂຶ້ນຢູ່ກັບກາລະໂອກາດ ສະພາວະແວດລ້ອມ ແລະ ເງື່ອນໄຂປັດໄຈຕົວຈິງ ຫລາຍອັນ ຫລາຍປະການ ຈະບໍ່ແມ່ນເລື້ອງຢາກ ຫລື ບໍ່ຢາກຂອງໃຜຜູ້ຫນຶ່ງແຕ່ ປະການໃດ.

ຫລາຍຜູ້ຫລາຍຄົນຮັບຮູ້ວ່າ ເປັນສິ່ງທີ່ມີຄຸນຄ່າ ຄວນຜັນຟູ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ ກໍມີບໍ່ຫນ້ອຍ ທີ່ເຫັນ ວ່າ ຫລ້າສະໄຫມ ໃຊ້ບໍ່ໄດ້ ຄວນປະໄວ້ ໃຫ້ ລືບລ້າງໄປ ໃນ ຕົວ ທັດສະນະທີ່ກ່າວທັງຫມົດນີ້ ມັນມີຢູ່ ສຳລັບ ໂລກ ມະນຸດ ປຸຖຸຊົນ ເຄີຍມີມາແລ້ວ ມີຢູ່ ແລະ ຈະມີຕໍ່ໄປ ໃນເນື້ອມະນຸດ ຍັງມີກິເລດຕັນຫາຢູ່ເລື້ອງຂອງຄົນ ມັນ ຫາກສັບສົນວຸ້ນໄປວຽນມາ ທຳນອງນີ້ລະ ຜູ້ສະຫລາດ ເພິ່ນ ຈະບໍ່ສົນບັວນ ນຳຄຳເວົ້າຄຳວ່າຂອງ ຄົນ ຖ້າເຮົາ ສັງເກດໃຫ້ດີ ຄວາມຈິງຈະຫນີ ຄວາມຈິງ ບໍ່ຜິ້ນ.

ຄຳຜີໃບລານນີ້ ຈະເປັນຂໍ້ມູນອັນຫນຶ່ງໄດ້ຫລືບໍ່ ? ຂໍໃຫ້ໃຊ້ວິຈາຣະນະຍານ ຢ່າດ່ວນລົງອັ ສິນນິດຖານ ວ່າຍໆ.

ໃບລາມ ບ້ານລິ້ງຊັນ

ບັນສຳຫລວດປົກປັກຮັກສາ ຄຳຜີໃບລາມ ໃນ ຈຳນວນ 30 ວັດ ຢູ່ແຂວງວຽງຈັນໄດ້ສຳເລັດລົງແລ້ວ ແຕ່ ທ້າຍເດືອນກັນຍາ 1993 ຜ່ານມາ ແຕ່ຫມາກຫົວໃຈ ຂອງຄະນະສຳຫລວດທຸກຄົນ ຍັງຜິວໄວ້ ຢູ່ກັບຊາວບ້ານ ທຸກໆບ້ານ ທີ່ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມໂມ້ຮ່ວມມືໂດຍສະເພາະ ແມ່ນຢູ່ບ້ານລິ້ງຊັນ ບ້ານສຸດທ້າຍຂອງ ການສຳຫລວດ.

ບ້ານລິ້ງຊັນເປັນບ້ານໃຫຍ່ ມີຈຳນວນ 279 ຫລັງຄາເຮືອນ, ບ້ານນີ້ຕັ້ງເລາະລຽບໄປຕາມແຄມຝັ່ງນ້ຳຮິມ ທີ່ມີຕະຫລົງຊັນ. ເຂົາເຈົ້າມີອາຊີບທຳນາ ແລະ ທຳສວນເປັນຕົ້ນຕໍ, ທັງເປັນບ້ານທີ່ອຸດົມສົມບູນ ແຫ່ງໜຶ່ງ ໃນແຂວງວຽງຈັນ. ເຖົ້າແກ່ອາວຸໂສຫລາຍຄົນ ບອກວ່າເປັນບ້ານເກົ່າແກ່ມີປະຫວັດສາດຍາວໄກ, ນັ້ນກໍຍ້ອນວ່າ ມີຫລາຍໆ ບ້ານຢູ່ໃນພູມີປະເທດເຂດນີ້ ມີກົກເຮົ້າ ອອກມາຈາກບ້ານຫລິ້ງຊັນ ເຊັ່ນ ບ້ານ ຕາມປ່ຽວ ເປັນຕົ້ນ. ປະຫວັດສາດອັນເປັນບ້ານເກົ່າ ເມືອງເດີມ ຂອງຫລິ້ງຊັນນີ້ ກໍຍັງບໍ່ມີໃຜສາມາດ ເລົ່າປະຫວັດກ່ອນເກີດຢ່າງລະອຽດ, ພຽງແຕ່ມີຮ່ອງຮອຍ ທາງ ວັດຖຸບູຮານ ຫລາຍອັນຕົກຫອດກາຍມາເປັນສັກຂີ້ ໃຫ້ຄົນຍຸກນີ້ ເຫັນເປັນປະຈັກ, ນັ້ນກໍຄືຢູ່ໃນວັດສີສຸນົນທະອາຮາມ ມີພັດທະສິມມາຫລັງເກົ່າແກ່ ຫນຶ່ງຫລັງ ທີ່ສະຫລັກຮູບຊົງເກົ່າແກ່ໄວ້ໃຫ້ເຫັນເດັ່ນຊັດເຊັ່ນ: ການແກະຮູບສະຫລັກໂມ້ປະດັບດ້ວຍແກ້ວ, ຮູບໂງ່ເທິງຫລັງສິມ, ວັນແລ່ນ, ສອຍສາ, ແຂນນາງ, ນົກຊົມກ່າງ ແລະ ອື່ນໆ. ທີ່ເປັນເອກະລັກໜຶ່ງ ດ້ານວັດທະນະທຳລາວ. ຢູ່ວົງໃນຂອງພັດທະສິມມາຍັງມີແທ່ນພະ, ຮາວທຽນທີ່ຫນ້າອັດສະຈັນ, ຮູບນາກ ແມ່ຂັ້ນໃດສົມ ແລະ ຮອຍ

ພະບາດໃນສົມ. ທຸກສິ່ງຢ່າງເຫລົ່ານີ້ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນກ່ອນປີ 2000 ປີ (ອີງຕາມສີລາເລກ ຢູ່ຮອຍພະບາດ) ນອກຈາກນີ້ ພວກເຮົາກໍຍັງໄດ້ເຫັນກອງເພນໃຫຍ່ແປກໆ, ລະຄັງ ແລະ ກອງຫາງຍາວທີ່ຫນ້າປະຫລາດ ເອີ້ນວ່າ: "ກອງໄອຫ່ວນ" ຜູ້ເຖົ້າ ຫລາຍຄົນເວົ້າວ່າ ກອງຫາງຍາວຫນ່ວຍນີ້ ຕີຂຶ້ນເວລາໃດ ຈະເຮັດໃຫ້ຄົນທີ່ໄປ ໃນງານ ທຸກຄົນ ຕ້ອງຟ້ອນແອ່ນ ໃສ່ຈັງຫວະສຽງກອງ ໃນທັນໃດ ເຊັ່ນ ໃນມື້ສະຫລຸບບັນສຳຫລວດນັ້ນ, ຊາວບ້ານໄດ້ເອົາກອງຫນ່ວຍນີ້ ໄປຕີແຕ່ ເອກະສານໃບລາມກ່ອນຈະໄປສູ່ ຜີທີ່ຄາລະວະນັ້ນ ກໍໄດ້ເຫັນຊາວບ້ານຟ້ອນໃສ່ສຽງກອງຫນ່ວຍນີ້ ຢ່າງມ່ວນຊື່ນທີ່ສຸດ.

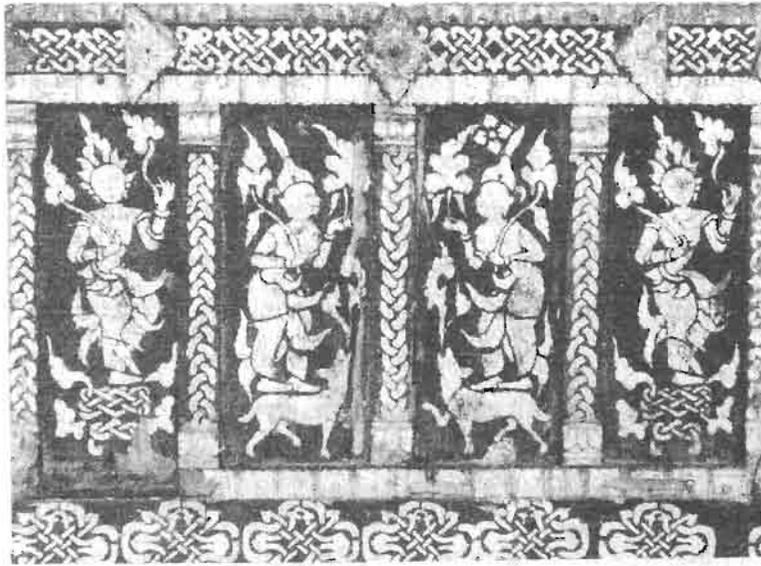
ຍ້ອນບ້ານລິ້ງຊັນ ເປັນບ້ານເກົ່າເມືອງເດີມ, ມີປະຫວັດສາດ ຄູ່ຄຽງກັບທາດນາຫລ້າ ແລະ ເມືອງວຽງຄຳ ເມື່ອກ່ອນ, ດັ່ງນັ້ນ ນອກຈາກວັດຖຸບູຮານທີ່ກ່າວມານັ້ນ ຢູ່ວັດບ້ານລິ້ງຊັນ ຍັງມີຄຳຜີໃບລາມທີ່ບັນຈຸໄວ້ຢ່າງ ຫລວງຫລາຍ, ຍາພໍເຈົ້າອາວາດວັດບອກວ່າ ກ່ອນນີ້ ມີຮອດ 11 ຕູ້ຄຳຜີ, ແຕ່ ຍ້ອນຫລາຍປີກ່ອນນີ້ ເກີດມີອັກຄີໄພ ໃນວັດ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ສູນເສຍໄປເຖິງ 10 ຕູ້, ປະຈຸບັນຍັງເຫລືອ ພຽງຕູ້ດຽວ, ຄຳຜີທີ່ຍັງເຫລືອໄວ້ ກໍຊຳລຸດຊຸດໂຊມ ປົນເປກັນ ຍ້ອນ ສາຍສະຫນອງຂາດ, ຫນູກັດ, ແມງຂີ້ສາບກິນ ແລະ ໂມກມົນໄປດ້ວຍຝຸ່ນ ບາງຜູກຈົນບໍ່ສາມາດ ຈະເດົາອ່ານໄດ້. ເມື່ອຊາບວ່າຄຳຜີໃບລາມ ຢູ່ໃນສະພາບ ດັ່ງນີ້ ຄະນະໂຄງການຈຶ່ງມີຄວາມຫ່ວງໃຍ ນຳເຂົາ ອຸປະກອນ ການສຳຫລວດຄົບຊຸດ ລົງໄປສຳຫລວດ ປົກປັກ

ຮັກສາໄວ້ໃຫ້ສົມບັດ ບ້ານນີ້ ຍືນຍົງໄປ ອີກ ຫລາຍຮ້ອຍ ປີ ເພື່ອໃຫ້ເຊັ່ນລູກຫລານ ໄດ້ຄົ້ນຄ້ວາ ຮ່າຮຽນ.

ບັນສຳຫລວດ ຢູ່ວັດສີສຸມິນທະອາຣາມ ບ້ານ ລົງຊັນ ໄດ້ຈັດຂຶ້ນໃນຕອນເຊົ້າ ຂອງວັນທີ 21ກັນຍາ 1993 ຜ່ານມາ. ຊາວບ້ານລົງຊັນສ່ວນໃຫຍ່ ໄດ້ເຂົ້າ ໄປນັ່ງຢູ່ເທິງອາຣາມກາງວັດ ເພື່ອໃຫ້ ການປະສານ ງານ ແລະ ຮ່ວມມືກັບຄະນະສຳຫລວດ. ເຂົາເຈົ້າຮູ້ສຶກ ທະນິງນາມ ເພາະວັດບ້ານ ເຂົາເຈົ້າ ມີຄຳຜີໃບລານ ໄວ້ ເປັນ ສິ່ງເອກອ້າງ ອີກຢ່າງໜຶ່ງ ເຂົາເຈົ້າຮູ້ສຶກ ພູມໃຈ ແລະ ມີກຽດ ທີ່ໄດ້ເຫັນ ຫົວຫນ້າໂຄງການ ປົກປັກ ຮັກ ສາຫນັງສືໃບລານລາວ ທ່ານ ນາງ ດາຣາ ກັນລະຍາ

ໄວ້ຢ່າງບໍ່ໄລລະ, ທ່ານ ຍັງໄດ້ເນັ້ນ ໄປສູ່ ການປົກປັກ ຮັກສາ ເອກະສານໃບລານ ວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນ ເພາະ ມັນເປັນມໍລະດົກ ຈາກ ປູ່ຢ່າ ຕາຍາຍຂອງເຮົາ ທີ່ເພິ່ນ ໄດ້ທຸ່ມເຫ ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ ຂອງເພິ່ນ ລິດຈະນາ ລົງໄວ້ໃນໃບລານ ເພື່ອໃຫ້ ຮຸ່ນໄຫຼເຮົາ ໄດ້ສືບທອດ ແລະ ຮ່າຮຽນ, ຖ້າເຮົາປະຖິ້ມໄປກໍ່ເທົ່າກັບວ່າ ລືບລ້າງ ຮ່ອງ ຮອຍ ປະຫວັດສາດ ແລະ ວັດທະນະທຳ ຂອງ ຊາດ, ອີກປະການ ໜຶ່ງ ຄຳຜີໃບລານ ຍັງບັນຈຸເອົາເນື້ອໃນ ອັນອຸດົມຮົ່ວມີ ດ້ານທຳມະ ຄຳສັ່ງສອນ ແລະ ອື່ນໆ ຈົນນັບ ບໍ່ຖ້ວນ. ຈາກນັ້ນ ທ່ານ ດອ. ຣະຣັນ ຮຸນດີອຸສ ກໍ່ໄດ້ເວົ້າເຖິງ ຄວາມ ເປັນມາ ຂອງ ໂຄງການ ທີ່ມີ ສາຍ

ລວດລາຍ ຕາມຫົບຄຳພິບູຮານ ທີ່ພິບໃນເວລາລົງສຳຫລວດ

ແລະ ສາສະດາຈາມ ດອ. ຣະຣັນ ຮຸນດີອຸສ ຊ່ຽວຊານ ກິຕິນະສັກ ຈາກ ສ.ສ. ເຢຍຣະມັນ ປະຈຳ ໂຄງການນີ້ ເຂົ້າມາຮ່ວມນຳ. ຫົວຫນ້າໂຄງການ ໄດ້ກ່າວຊົມເຊີຍ ຊາວບ້ານວ່າ ເປັນຜູ້ມີ ຄວາມສາມັກຄີ ຮັກແພງກັນ, ຮັກສາອິດຄອງປະເພນີ ແລະ ວັດທະນະທຳ ອັນດີງາມ

ກ່ຽວພັນ ພາໃຫ້ເກີດ ໂຄງ ການ ນີ້ ອັນມາ ຊຶ່ງເພິ່ນເອງ ເປັນ ຜູ້ຮ່ວມໃຫ້ກຳເນີດ, ແລະ ບັນຫາ ອື່ນໆ ກ່ຽວກັບການອະນຸລັກ ວັດ ຖູບູຮານ ໄວ້ໃຫ້ຍືນຍົງຄົງ ໂຕ ສູ່ ຊາວບ້ານຝັງ. ຊາວບ້ານລົງຊັນ ທຸກເພດໄວ ເຂົ້າໃຈ ຢ່າງເລິກ ເຊິ່ງ ແລະ ສະແດງຄວາມ ສາທຸ ການນຳ. ເຂົາເຈົ້າເວົ້າວ່າ ແຕ່ ເກີດມາ ບໍ່ທັນເຄີຍມີ ການປົກ ປັກຮັກສາຄືແນວນີ້ ແລະ ນີ້ ຈຶ່ງເປັນ ສັນຍາລັກອັນໜຶ່ງ ຢ່າງເປັນ ປະຫວັດສາດ ຊຶ່ງ ລັດຖະບານ ໄດ້ເຫັນ ຄວາມ

ສຳຄັນ ໃນດ້ານນີ້.

ຜ່ານໄລຍະເວລາສຳຫລວດ 10 ວັນ (21 -30 ກັນຍາ 93) ວັດບ້ານລົງຊັນ ກາຍເປັນງານບຸນ ໃບ ລານ ຂຶ້ນຢ່າງຄືກຄັກທັງວັນທັງຄືນ ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນ

ຊາວບ້ານ ທຸກເພດໄວ ລົງມາ ເຕັມອາຮາມ ຫລັງໃຫຍ່ ເພື່ອເຮັດອະນາໄມ ໃບລານ ໃຫ້ຈົບງາມ. ຊາວບ້ານ ຍັງ ໄດ້ ສ້າງຄວາມສະດວກ ທຸກຢ່າງໃຫ້ ໜ່ວຍສຳຫລວດ ໄດ້ ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຈົນເຖິງມີສຳເລັດ.

ຢູ່ວັດສີສຸມິນທະອາຮາມ ບ້ານລົງຊັນ ມີ ຈຳນວນ ໃບລານ ທີ່ຂຶ້ນທະບຽນປົກປັກຮັກສາ ທັງໝົດ 1.155 ຜູກ ວັດນີ້ມີຄົບທຸກໝວດ ຕາມທີ່ຄວນມີ ,ຈັດນັ້ນຮຸນເປັນ 84ມັດ, 264ໃບສຳຫລວດ. ຄະນະສຳຫລວດໄດ້ໝາຍ ສະຫລາກແດງຕິດໄວ້ ພ້ອມ ກັບເລກລະຫັດ ເພື່ອຖ່າຍ ໄມໂຄຼຟິມ ຈຳນວນ 292 ຜູກ, 47ເລື່ອງ ຊຶ່ງເປັນ ເລື່ອງທີ່ສຳຄັນ ໃນທາງອັກສອນສາດ ບູຮານ ແລະ ມີ ອາຍຸກະສຽນຍາວນານ ເພາະ ວັດ ລົງຊັນ ເປັນສຳນັກ ຮຽນ ມູນກະຈາຍ ໃນເມື່ອກ່ອນ. ຜູ້ຈານ ແລະ ສັດທາ ສ້າງສ່ວນ ຫລາຍແມ່ນເຊື້ອ ກະສັດ ຢູ່ໃນວັງ ກ່ອນມີ 500 - 600 ປີ ເຊັ່ນ: ຄຳຜີວ່າດ້ວຍ "ປາລີ ປາຈິຕຕີ" ມີອາຍຸກະສຽນເຖິງ 414 ປີ, ຈານຂຶ້ນ ແຕ່ປີ ຈ.ສ. 941 (ຄ.ສ. 1579) ຜູ້ຈານ ແມ່ນ ເຈົ້າຂະຫມັນ ຫລ້າ ແລະ ມະຫາອັກຄະສາມີ ເຈົ້າວັດຈັນ, ຄຳຜີວ່າດ້ວຍ "ນິສັຍ

ວິສຸທທິມັຄ" ຜູ້ຈານແມ່ນ ສົມເດັດບຸບຜິດ ຜະມະຫາບຸນ ໄຊຍະເຊດຖາພູມນິນຕະຕິເບດ (ພະອາຊສັທທາສ້າງ), ຄຳຜີວ່າດ້ວຍ " ເອກະນິບາຕ ຊາຕະກະ " ຈ.ສ. 974 (ຄ.ສ. 1612) ຄຳຜີ " ຊິນາລັງກາຣ " ຈ.ສ. 963 (ຄ.ສ. 1601) ສັດທາສ້າງແມ່ນ ມະຫາອາຊະເຈົ້າ ວັດ ສີບຸນເຮືອງ ແລະ ອື່ນໆ ຫລາຍຄຳຜີ ທີ່ເປັນ ວັນນະກຳ ບູຮານ.

ບັນດາຜູກຄຳຜີທີ່ກ່າວມານັ້ນ ຍືນຍົງ ເຖິງ ປະຈຸບັນ ກໍຍັງອນຊາວບ້ານລົງຊັນ ມີສັດທາ ໃນທາງ ພຸດ ທະສາດສະຫມາ, ເປັນຜູ້ຮັກສາໄວ້ ຊຶ່ງຮິດຄອງ ປະເພນີ ອັນດີງາມ ເຊັ່ນ ຮິດ 12 ຄອງ 14 ທີ່ເຂົາເຈົ້າບໍ່ໄດ້ໄລລະ ງາມບຸນຕ່າງໆ ທີ່ເຂົາເຈົ້າມ່ວນຊື່ນເບີກບານທີ່ສຸດ ຄື ບຸນຊ່ວງເຮືອ, ບຸນບັ້ງໄຟ, ບຸນກຸດສົງການ ແລະອື່ນໆ ທີ່ເຄີຍທຳມາທຸກປີ ກ່ອນຈະໄປສູ່ພຸດທະພິທີ ຄາລະວະ ທັມ ໃນນີ້ສຸດທ້າຍຂອງການ ສຳຫລວດ ເຂົາເຈົ້າພາກັນ ແຕ່ຄຳຜີໃບລານ ເຖິງ 3 ຮອບ ປະກອບໄປດ້ວຍ ການ ເສບມະໂຫລີ ດົນຕີຜື້ນເມືອງ ຫລັງຈາກນັ້ນ ກໍຈັດ ໃຫ້ມີ ພາບາສີ ສູ່ຂວັນ ຊຶ່ງມີພາບາສີຈົບງາມ ແລະ ປານິດ ທີ່ສຸດ ເຖິງ 3 ພາເພື່ອເປັນການອວຍພອນ ສະແດງເຖິງ ຄວາມຊອບ ເພື່ອອຳລາພາຈາກ ລະຫວ່າງ ຄະນະໂຄງ ການ ແລະ ຊາວບ້ານ ເຖິງຈາກ ໄປດົນແລ້ວ ແຕ່ຄະນະ ສຳຫລວດກໍຍັງຝັງຫົວ ໃຈໄວ້ນຳຊາວບ້ານລົງຊັນ ກໍຄືບ້ານອື່ນໆ ທີ່ເຄີຍໄດ້ໄປ ສຳຫລວດໃບລານ ທີ່ ແຂວງວຽງຈັນ ຜ່ານມາ. ເວົ້າລວມແລ້ວ ປະຊາຊົນ ຊາວ ແຂວງວຽງຈັນ ເປັນຄົນໃຈດີໃຈກ້ວາງ ຮູ້ຮັກ ສາຮິດຄອງປະເພນີ ແລະ ວັດທະນະທຳ ອັນດີງາມ ຂອງຕົນໄວ້ຢ່າງໜັ້ນຄົງ. ເຂົາເຈົ້າພູມໃຈທີ່ແຂວງ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ມີ ເອກະສານໃບລານຫລາຍ ແລະ ໄດ້ ປົກປັກຮັກສາໄວ້ໃຫ້ໜັ້ນຄົງ.

ຫນອງລຳຈັນ ຫນອງລຳໃຈ

☞ ດຣ. ທອາຄາ ອ່ອນມະນີສອນ

* ນີ້ນັ້ນ ເລກມ່ານມ້າງ
ລົມຍ່າວ ເຍືອຍາມຫນາວ
ສາວບ່າວ ຫົວຍີແຍ້ມ
ຕາດ່າ ສານສອດຍັ້ມ

ເນີນມ່າຍເມືອເຫນືອ
ຫນວງມາຍີຍ່າວ
ເຍີຍຍ່ແຍງລ່າ
ນິຍົມເອ້ອອຸ່ນສະອອນ

* ຫ່ຽວສະແຫວງປ່າໄມ້
ຫາລຳຈັນລຳໃຈ
ໄອຫໍ່ໄຕ ວີໄຈຄົ້ນ
ມໍລະດົກຝາກໄວ້

ດົງໃຫຍໄພຫນາ ຫ່ານເອີຍ
ກໍພົບເຫັນຈົນໄດ້
ຜົນງານຍິ່ງໃຫຍ່
ໃຫ້ແຊງເຊ້ອຊາດລາວ

* ສິດເມື່ອ ຕອນດູ່ງດັ້ນ
ບ້ານບ່ອນໄກ ເກີນທາງ
ເດີນດ່ວນ ໂດຍກະບະນັ້ນ
ທາງເປັນຂຸມອາດ ໃຫຍັນ

ເດີນຫ່ຽວເຖິງສະຖານ
ຍ່າງເຍືອຍາວເຍັນ
ມັນເລືອນຟອງຝາດ
ໂຕນຕັ້ງຕ່ອຍຕິງ

* ຂວບເມື່ອ ດາວດ່ວນຈ້ອນ
ຮຽມຮຳຮອນອົມຝັນ
ລະເມີເມືອຫນາຍກໍ້າ
ຫລຽວຫລັງ ຫັງສະຫລັງ

ຈອນຈາກຈອມຈັນ
ຫວັນວັນພະວົງເຊີ້
ລຳຈັນໃຈກ່ຽວ
ຂະຫມັງ ໂອ້ອ້າວຄະນິງ
ແຕ່ນີ້

* ຈິ່ງຄ່ອຍເຖິງແຫ່ງຫ້ອງ
ແດນປັນຍາເຍືອງໃສ
ຫໍ່ພະໂຕປົດົກ ຕັ້ງ
ເອົາໄວ້ສອນລູກເຕົ້າ

ປອງໄຟຝັນຫາ
ນາລຳຈັນເອີຍ
ດັງໄຟຕາມໄຕ້
ອະນັນຕັງຫລາຍຜູກ
ສະກຸນເຫງົ້າ ເຜົ່າສະຫວັນ

* ບ່ອນນີ້ ເຊິ່ງຊື່ຊັ້ນ
ທຸກຄົນ ພັນແພງຮັກ
ບໍ່ມີເຫງົ້າຫງອຍເສົ້າ
ທຸກເວັນຄືນມ່ວນແມ້ງ

ຮຽກວ່າ "ຫນອງລຳຈັນ"
ຫໍ່ໂຮມແຮງເຕົ້າ
ເບົາສະບາຍບານຊື່ນ
ແປງສ້າງສ່ອງແສງ

* ຫນອງລຳຈັນຜຸ່ງແຈ້ງ
ລະບາຍເປັນປະກາຍສີ
ແດນປັນຍາພາຮູ້
ຫລໍ່ຫລອມໃຈສະຫລາດຮູ້

ພະຈັນແຈ້ມຈອນຫງາຍ
ບໍ່ມີຄວາມແຄ້ນ
ຄູຄົນຄືນນັກປາດ
ປູຜື້ນແຜ່ນສະຫນອງ ແຕ້ໃດ

* ຄາວເມື່ອຈຳຈອດໃກ້
ມີຄຳຟີ ຄຳໃຈ
ອຸທິດໃຈຈິງຜື້ນ
ຂານອາສາມັດມັຽນ

ວັດໃຫຍ່ໂຕສີ
ຈີ່ບໍ່ໄລ່ບໍ່ລົມໄດ້
ກະສັນໂຮມຮຽນອ່ານ
ມຽນໄວ້ ແວ່ນແຍງ

ລຳກອນ

ເລື່ອງ ຫນັງສືໃບລາງ

ແຕ່ງ ໂດຍ : ຈານທ່ຽງ, ບ. ສາລາຄຳ

ມ. ຫາດຊາຍຝອງ, ຂ. ກຳແພງນະຄອນວຽງຈັນ

ຝັງເດີເຈົ້າ
 ເຮົາຊື່ອະທິປາຍ
 ເຜີນບອກເລົ່າ
 ສະໄຫມໂພທິຍານ
 ມີຫລາຍຢູ່
 ສອນປັນຈະວັກຄີ
 ມີກຄາທາຍະວັນນະ
 ເຜີນຈິ່ງບັນ
 ຮ້ອງວ່າ ຫັນນະຈັກ
 ຖ້າໃຫ້ຄົນຝິສູດ
 ມີບາລີເຜິ້ງຝິງ
 ສອງແມ່ນອະນັດຕະວັກຄະນະ
 ປ່າຍິສິປະຕະນະມິກຄະທາຍະວັນ
 ປັນຈະວັກຄີທັງຫ້າຈົນສິ້ນ
 ຊາບຊື່ງໃນສະຫມອງ
 ອູ່ທຸກແຫ່ງ
 ວຽກດ້ານໃນ
 ເວົ້າໃຫ້ຝັງຄັກງ
 ລວມອິນຊີສັງວອນ
 ບໍ່ໃຫ້ເປັນຄົນຖ່ອຍ
 ສອນສິນສະມາທິປັນຍາ
 ບໍ່ແມ່ນສອນໄປທົ່ວ
 ສອນເລື່ອງກົດຂອງກັນ
 ປະຈຸບັນໃກ້ໆ
 ບໍ່ໃຫ້ສອນເວດມົນ
 ບໍ່ໃຫ້ເລົ່າ
 ບໍ່ແມ່ນສອນໃຫ້ຄົນ
 ບໍ່ໃຫ້ເອົາຂອງເກີ
 ນອກຈາກບ່ວນ
 ປະຈຸບັນໃກ້ໆ
 ບໍ່ໃຫ້ມີເລ່ກັນ

ເຖົ້າໃຫມ່ທັງຫລາຍ
 ຫນັງສືຮຸ່ນເກົ່າ
 ໄວ້ໃນໃບລາງ
 ເຜີນຕັດສະຮູ້
 ເລື່ອງຕອນສຳຄັນ
 ຢູ່ປ່າຍິສິປະຕະນະ
 ໃນຄາວຄັ້ງນັ້ນ
 ແຈກອອກເປັນວັກ
 ກັບປະວັດຕະນະສູດ
 ຝັງເດິນເຫັນຈິ່ງ
 ຮ້ອງຕາມຄຳຜະ
 ລົງສູດຄືກັນ
 ຈົນດິນໄຫວຫວັນ
 ຂົນລຸກຂົນຝອງ
 ເຫັນຈິ່ງເຫັນແຈ້ງ
 ທຸກສະນຸໂທ
 ນີ້ແມ່ນນິໂລດນັກ
 ມີຢູ່ຫລາຍຕອນ
 ສະຫງົບຮຽບຮ້ອຍ
 ຂວງໂລກໂລກາ
 ບຸນກຳດີຊົ່ວ
 ນອກຈາກສິນທັມ
 ປິດົກຍົກໄວ້
 ມີເຫດມີຜົນ
 ຫມໍ່ຜີເຂກເປົ່າ
 ຄາຖາອາຄົມ
 ງົນງວາຍໂອ້ເອ້
 ເນື້ອງອກມາສອນ
 ໂຄດົນເວົ້າໄວ້
 ມີເຫດມີຜົນ
 ຫລອກລວງຄົນ ໂງ່

ເຜີນຂຽນອອກໂຜ່ງ
 ໃຫ້ຄົນມີສິນທັມ
 ໃຫ້ຄົນອອກຈາກບຸ່ງ
 ຫນຶ່ງແມ່ນສັກກາຍະທິດຖີ
 ເຜີນວ່າ ເຜີນຕີໂພດ
 ພາໃຫ້ເກີດຫລົງໂຫລ
 ຄິດບໍ່ທົ່ວ
 ກໍ່ເລີຍເກີດ ໂນ ໂຫ
 ເຜີນຈິ່ງບອກໃຫ້ລະ
 ໂຕນີ້ມັນຈອງຫອງ
 ບໍ່ມີຄວາມສາມາດ
 ໂຕນີ້ມັນພາເພ
 ກໍ່ເລີຍຕາຍແລ່ງແລ່ງ
 ຊື່ວ່າ ວິຈິກິດສາ
 ງົນນຳແຕ່ຂອງເກົ່າ
 ອໍ່ທິສາມຜິດສາ
 ມັນອັບປິ
 ຫລົງຫມັ້ນເຂົ້າກໍ່ໄຜ່
 ເລີຍເຂົ້າໃຈວ່າດົນ
 ແມ່ນຜູ້ໃດຊື່ທ້ວງ
 ມັນວ່າ ເຄີຍຮູ້ມາ
 ເລີຍບໍ່ເອົາໃຈໃສ່
 ກາຍເກີດເປັນຄົນພານ
 ບໍ່ຝັງຄວາມບອກເລົ່າ
 ສຳຄັນໃນຄຳຜິດ
 ເລີຍບໍ່ເຫັນຫນ້າຕ່າງ
 ດັ່ງນັ້ນ ອົງພຸດ ໂຫ
 ເຜີນໃຫ້ເຈົ້າ
 ບໍ່ໃຫ້ຖືວ່າໂຕ
 ຄືວ່າ ບ່ອນໃດແທ້

ໃນຫນັງສືທັນ
 ສິດໃສ່ໃຈຮຸ່ງ
 ຄວາມຊົ່ວອັບປິ
 ໂຕກາມສາໂຫດ
 ບໍ່ຢ່ອນນຳໃຜ
 ໂລຕີສ້າງຊົ່ວ
 ຫຸ່ນເຜີນຍໍໂຕ
 ໃນໃຈຮ້າຍຊະ
 ສັງໂຍດທິສອງ
 ບໍ່ເຕັດບໍ່ຂາດ
 ລົງໆເລງ
 ຕາຍຄານ້າແກ່ງ
 ຄາບ້ວງຕັ້ນຫາ
 ຄວາມໂງ່ຄວາມເງົ່າ
 ຂ້ອງໆ ຄາງ
 ທິດຖີໂຕນີ້
 ຖີຜິດເປັນໃຫຍ່
 ໃນປ່າຫນາມສົນ
 ຫຽວທາງເສັ້ນກວ້າງ
 ມັນບໍ່ທົ່ວຊາ
 ແຕ່ນ້ອຍຈົນໃຫຍ່
 ອຸບາອາຈານ
 ບໍ່ຝັງເຜີນເວົ້າ
 ນັກປາດບັນດິດ
 ຕາຍຄາລ່າງວ່າງ
 ຄວາມຊົ່ວຂອງໂຕ
 ຈິ່ງສອນຈິ່ງເວົ້າ
 ຈົນຮອດນະ ໂນ
 ໃຫ້ທົ່ວໃຈອ່ອນ
 ເນື້ອຕ່ອມຫອງຄຳ

ໃຫ້ເຈົ້ານໍາສຸດທ້າງ
 ເອົາໃຫ້ເຖິງຍອດແກ້ວ
 ອັນນີ້ຄໍາປາກເວົ້າ
 ຊຸມຫມູ່ລູກຫມູ່ຫລານ
 ຄວນປົກປັກສືບຕໍ່
 ໃນຫນັງສືໃບລານ
 ມີພູທະທໍານວາຍບອກໄວ້
 ມີເລື່ອງທ້າວກໍາຜ້າ
 ມີເລື່ອງທ້າວອຸລູ
 ມີເລື່ອງທ້າວອຽນດອນ
 ມີເລື່ອງທ້າວຫມາເລຍ
 ເລື່ອງນົກເຄົ້າກູຫຼກ
 ເລື່ອງນົກເຄົ້າກູຫຼກ
 ມີເລື່ອງພະຍາລົງ
 ເລື່ອງຜາແດງນາງໄອ
 ນໍາຂໍ້ຍັກຈັ່ງໄຮ
 ບໍ່ຊະນະຊິອ່ານ
 ເລື່ອງພະໂພທິຍານ
 ມີເລື່ອງພະສິຫາດ
 ໂລກາໄຫວຫວັ້ນ
 ພະຍາຍາມບາກບັນ
 ຈົນວ່າໄດ້ຮັບຜົນ
 ມີບັນຍາກັຽປອດ
 ໄດ້ເປັນບູລົມຄູ
 ມີຫລາຍແສນຫລາຍຫມື່ນ
 ໃຫ້ຄົນມີດວງຕາ
 ຫາເຕດຕາມຫມູ່ບ້ານ
 ໄດ້ເປັນອໍຣະຫັນ
 ຫາທ່ຽວສອນທ່ຽວສັງ
 ມີພະໂນກຄະລາ
 ໄປຫາທ່ຽວຊອກຄົນ
 ຍັງບໍ່ທັນມີວັດ
 ຜາກັນໄດ້
 ຜົນນະຈັນຫໍ່ນັ້ນ
 ສິທັດຖະຄົນຮູ້
 ໃນໃບລານບອກໄວ້
 ມີແປດຫມື່ນສີຜັນ
 ພະຫັນນະອັນຂຽວໄວ້

ຖາງໄປຈົນຮອດ
 ສາແລ້ວຈິ່ງເຊົາ
 ເພິ່ນກ່າວໃນໃບລານ
 ເຫັນດີນໍາບໍ່
 ໄວ້ບໍ່ນໍາຫລາຍ
 ຫລາຍຕອນຢູ່ຕອກ
 ໄຫລຍ້ອຍລ້ຽມນາ
 ໄກ່ປ່ານາງຫອມຮູ
 ແລະ ນາງແຕ່ງອອນ
 ກາເຜືອກຜົວເມຍ
 ຫມາຂາວລ້ຽງລູກ
 ເລນຍາບູນປູກ
 ເວນຍາກັນປັງ
 ປູກຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່
 ກາລະເກດສິນໄຊ
 ເອົາອາຜາກບ້ານ
 ພະກິດພະພານ
 ໂຄດົມໃຊ້ຊາດ
 ອອກບວດທໍາພຽນ
 ນານະອິດທິນ
 ດວງຫັນຊັນຍອດ
 ເປັນສັບຜັນຍູ
 ປູກສັດໃຫ້ຕື່ນ
 ສືບໆກັນນາ
 ໂສດາເປັນລ້ານ
 ເປັນຫມື່ນເປັນຜັນ
 ຫລາຍອົງຊົງນັ່ງ
 ນະນຸດນະນາ
 ສາລີບູດເປັນຕົ້ນ
 ສອນສັ່ງຝູງສັດ
 ຢູ່ຕາມເງົາໄມ້
 ຜູນຫັນສູງເດນ
 ຄໍາຮ້ອງສາສນາ
 ບູລົມຄູຜູ້ຍິງໃຫຍ່
 ໄຂ້ຂັ້ນພະຫັນ
 ໃນໃບລານຫລາຍເຫັນບໍ່

ແຕ່ສະໄຫມຮຸ່ນຜໍ່
 ຍັງບໍ່ທັນພໍເຈ້ຍ
 ຈິ່ງຫາເອົາໃບໄມ້
 ແມ່ນໃບລານນີ້ແຫລ້ວ
 ຮອດສະໄຫມກ້າວຫນ້າ
 ນໍາປັດໃຈແນວຄິດ
 ມີເຕັກໂນໂລຢີ
 ແປຫນັງສືໂຕຜົມ
 ຂຽນຍ້າຍກ່າຍນາ
 ເຮັດໃຫ້ພວກກ້າວຫນ້າ
 ເຫັນຫນັງສືໃບລານ
 ຜູ້ລາຄາວ່າຂອງຖິ້ມ
 ຄໍາສອນດີບອກໄວ້
 ເປັນສັງຄົມຫລົງສົ້ນ
 ຂອງດຶງຝາກໄວ້
 ເປັນຜາສາສົມສົ້ວ
 ເອົາແຕ່ເປືອກນອກໄວ້
 ດ້ວຍເຫດນັ້ນຈິ່ງໄດ້ຄົ້ນ
 ທີ່ມັນມີໃນຫນັງສືໃບລານ
 ໄປຫາໄຈ້
 ປອກເອົາເປືອກນອກໄດ້
 ຈີ້ແລ້ວຈໍາ
 ຈິ່ງຊີບັກເຖິງແກນ
 ຊິສະແດງເຖິງຂັ້ນ
 ຂອງບໍ່ດີຊິຊ່ວຍລ້າງ
 ອຸປະນາດັ່ງນໍ້າ
 ຍາມເມື່ອລົມຕີຜັດ
 ເຮົາເຊົາລ້າງ
 ຍ້ານແຕກິນບໍ່ໄດ້
 ບໍ່ຊະນະຊິເວົ້າ
 ຍ້ອນວ່າສາສນານີ້ຄືກັນກັບໄມ້
 ບາງຄົນຄິດຢາກໄດ້
 ຄືບໍ່ມີບັນຍາ
 ພໍໄປແກະໃບແຕ້ງ
 ຄິດວ່າຕົນນີ້ໄດ້
 ແຕ່ວ່າຍັງບໍ່ຜັນ

ຜະຫລິດໃຊ້ຮອດບໍ່ເປັນ
 ແນວມີເອັນຫມັນແກ່ນ
 ຊົງໃຊ້ຕໍ່ມາ
 ຍຸກໃຫມ່ສີວິໄລ
 ສິດສະດີໂຂຊີ້
 ຫມູນຫັນຫັນປ່ຽນ
 ໂຫລະຜົນຜ່ອງເຈ້ຍ
 ລົມເກົ່າຂອງຫລັງ
 ວ່າເກົ່າກາມນານຊໍາ
 ອຸ່ມອຸ່ມແປ່ເປື້ອຍ
 ໃນຫີນຮອດບໍ່ສົນ
 ຫລົງກິນສະໄຫມໃຫມ່
 ໃນຫີນຮອດບໍ່ຫາ
 ງົວລົມຕີນຖິ້ມໄມ້ແກ່ນ
 ແກ່ນນັ້ນແມ່ນບໍ່ສົນ
 ອັນຕົກເຮຍຂອງດີ
 ທີ່ເພິ່ນຈານຂຽນໄວ້
 ອານາໄນໄຂອອກ
 ແພງໄວ້ຕັ້ງແຕ່ຄໍາ
 ຄໍາເບິ່ງໃຫ້ມັນຄັກ
 ແກ່ນຫັນທີ່ໃສແຈ້ງ
 ສອງຜັນຮອດຫວ່າງ
 ສາງໃຫ້ໃຫມ່ງາມ
 ໃນອາງມິດົມ
 ຝຸ່ນລະອອງລົງເລື້ອຍ
 ພໍເດືອນລອງເບິ່ງ
 ຄາຄ້າງຫວ່າງຄໍ
 ຊິມາກ່າວຜັນລະນາ
 ໄມ້ແກ່ນນາມີ
 ວ່າແນວໃດແຕ່
 ຊຸລົງນັ້ນລົ້ນ
 ຕິແລ້ວຫລິ້ນຄົນ
 ຂໍ້າມແຕ່ງສົງສານ

ຫໍລະນານທົນທຸກ
 ຍ້ອນເອົາຕີບໍ່ທັນໄດ້
 ຜັງແຕ່ເຫດແຜ່ລ້ຽງ
 ນໍາແຕ່ຄ່າຍໍຍ້ອງ
 ສັດຈະຫັມຄືຫວິງ
 ຮອດບໍ່ນໍາມາໃຊ້
 ຄ່າເວົ້າຂອງພະເຈົ້າ
 ຮອດບໍ່ພາກັນມ້າງ
 ນິທານອົງຫລັກທັມ
 ຕົວຢ່າງສີທົນໄທ້
 ມະໂນລາອ່ອນນ້ອຍ
 ຫມາຍເຖິງໃຈອັນນີ້
 ມົວເນົາງົງນໍາເງິນ
 ສ່ວນສີທົນຕົນອ້າຍ
 ນິຫລາຍຕອນທຸກລ້ຽນ
 ບຸປ່າໄມ້
 ໄປຄົນດຽວຫມາຍ
 ມີທັງພູຜາອັນ
 ສີທົນບໍ່ສະຫ້າມ
 ຈັບຍົກຂຶ້ນຝາດນ້າວ
 ໃຊ້ບັນຍາສັມປະຍຸດ
 ໂລກກະຫັມຄືຄົ້ນ
 ໂຍນໃສ່ກັນຕັ້ງງ
 ຫັນຈ້າວງ
 ສີທົນເດີນໄປເລີຍ
 ອອກຈາກຫັ້ນ
 ກັດຮອດເຫລັກຮອດຂາງ
 ອຸປະໄມສອນໄວ້
 ອະນັນຕາບອກໄວ້
 ສີທົນຜັກຢູ່ໃຕ້
 ອາໄສອິນຊີຫອງ
 ຫມາຍເຖິງຄົນເອົານີ້
 ຈຶ່ງຊີກາຍເຂດແຄ້ວນ
 ກັນມະຖານທຸກຖ້າມ
 ນໍາຫານາງມະໂນລາ
 ບິດສະຫນາສອນໄວ້
 ໂອປານະນີໂກນີ້ໃຫ້ນ້ອມ

ຍາກໃຈໄຟຈີ້
 ໃຈກາງຫາງແມ່ນ
 ບໍ່ເຄີຍພໍແກ່ນທັມ
 ບໍ່ມອງເບິ່ງຂອງຈິງ
 ບ່ອນອົງມີໄວ້
 ດັບໄຟຄືເກົ່າ
 ແນວຊີຮູ້ສ່ວງຫາງ
 ເປີດເບິ່ງຂອງຈິງ
 ເງື່ອນວ່າອໍາໄວ້
 ນໍາມາງປາງກ່ອນ
 ພອຍຮ້າງຫ່າງຫມີ
 ມັນມັກນ່ວນຊວນຫລົງ
 ແມ່ນໂລໂພຮ້າຍ
 ໂສຕາຍນໍາມ້ອງອ່ອນ
 ບຸຫມັນໂງ່ນພູ
 ດົງໃຫຍ່ສັບສົນ
 ອ່ອນເພຍຫິວລ້າ
 ຕໍາກັນຄືຄືນ
 ຖືໄວ້ຫນ່ວຍຫມາກນາວ
 ພູຜາໃຫຍ່ກໍເລີຍຢຸດ
 ຊຸດດົງເອົາໄວ້
 ພູຮູ້ກ້ອນບັກໃຫຍ່
 ສີໄປໄດ້ແມ່ນຫມາກນາວ
 ພ້າວປ່ອຍວາງເສີຍ
 ລົດບໍ່ມີແນວກັນ
 ແມ່ນໍາໃຫຍ່ວາງຫາງ
 ບໍ່ຫ່ອນກາຍໄປໄດ້
 ໃນຫັມອັນລະອຽດ
 ໃຜຮູ້ຈິງຊີກາຍ
 ຕົ້ນອັນໂພສີ
 ຂີ້ໄປກໍເລີຍຜົ້ນ
 ຝືກອິນຊີໃຫ້ແຂງແກ່ນ
 ແດນກວ້າງຝ່າຍມານ
 ໂຕຫ່ານເປັນສີທົນ
 ຜ່າອັນຕະລາຍຮ້າຍ
 ໃນນິທານຮູ້ບໍ່
 ມາເວົ້າສູ່ໃຈ

ນິທານສອນປຽບໄວ້
 ໃນຕໍາລາໃບລານ
 ເລື່ອງຈໍາປາສີ່ຕົ້ນ
 ອະຄິຍະສັດສີຂີ້
 ທຸກ, ສະນຸໂຫ້ຍ, ມີໂລດນັກນັ້ນ
 ນາງຄໍາກອງແມ່ນຜູ້ຫົວຄວາມທຸກ
 ອາຊະສີ, ໂທສະສີ, ໂມທະຄິສາມອັນນີ້
 ພວກນັກປາດບອກໃບ້
 ນົກອິນຊີຍັກນັ້ນ
 ຄອຍຕະຫລົກຄົນເອົາ
 ສິນຮອດຄຸນຄູບາຈານເຈົ້າ
 ເຜີນລ້ຽງມາແຕ່ນ້ອຍ
 ພຽງແຕ່ເວົ້າຫໍ່ມີ້
 ຮ່າງກາຍຍັງເປັນຄົນແຕ່ວ່າໃຈເປັນຜີ
 ຄອຍແຕ່ກິນແຮງເຖົ້າ
 ສິນຫັມຮອດບໍ່ໃກ້
 ບັດນີ້ເຜີນຄົ້ນຄວ້າ
 ໃນຫນັງສືໃບລານ
 ນໍາເອົານໍາຫມູນໃຊ້
 ຈົບໄວ້ພຽງສໍານີ້

ເປັນເງື່ອນບັນຍາ
 ມາກມາຍຫລາຍລ້ຽນ
 ຄົນດູໃຫ້ຖ້ວນຖີ້
 ເຫັນບໍ່ຫມູຫລານ
 ມັນມີສີ່ຄໍາຫວາຍ
 ແມ່ອັກຄີທໍາຮ້າຍ
 ເປັນໄພມະນຸດຊາດ
 ບັງໄວ້ເງື່ອນວ່າ
 ມັນແຜ່ນອິນຊີທົກ
 ໃຫ້ປ່ວງເນົາຄືບໍາ
 ມານດາພໍ່ກັບແມ່
 ກໍຄອຍໂຕຕໍາຖຽງ
 ກໍຮູ້ຕ່ວ່າບັນຍາຊົນ
 ຄຸນໂນບໍ່ແລລໍາ
 ສອນໄດ້ບໍ່ຜັງ
 ຕໍາລາເກົ່າເອົາເຄີຍຖີ້
 ຫີ່ເຜີນຈານຂຽນໄວ້
 ກັບຄົນສະໂຫມໃຫມ່
 ຫີ່ຫນ້າຈິງຄ່ອຍຜັງ...

ສໍານັກງານ
 ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ແລະ ບົດທະນະທໍາ
 ໂຄງການປົກປັກຮັກສາຫນັງສືໃບລານລາວ
 ຕູ້ ປ. ມ. 1631, ວຽງຈັນ
 ໂທລະສັບ 5373
ຄະນະຈັດທໍາ
 ຫົວໜ້າ ບ. ກ. : ດາຣາ ກັນລະຍາ
 ຜູ້ຊ່ວຍ ບ. ກ. : ຫອງໃບ ໂພທິສາມ
 ຈັດຫນ້າ : ຈະເລີນໄຊ ພິມມະວົງສາ
 ພິມຕິດ : ສິມພອນ
 ປຶ້ມທີ່ ອາລະສາບ ອັນນະລິນ
 ເຜື້ອ ໂຄສະນາເມີຍແມ່